23ՐԴ ՏԱՐԻ — ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 12 ՕԳՈՍՏՈՍ 1892 — ԹԻՒ 208

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՇԱՀՆԱԶԱՐ

ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ՂԱԼԱԹԻԱ, ԷՍԿԻ ՊԱՆՔ ՕՏՄԱՆԻ
Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն եւս չի դարձուիր

Bureaux du Journal "HAÏRÉNIK"
GALATA, ancien local de la BANQUE IMP. OTTOMANE

10 ՓԱՐԱՅ

ՀԱՅՐԵՆԻՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ
ԱՐՓԻԱՐ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Գոլով Համար .....300 թիւ 75 դր. Մեճիտ
» » .....150 » 40 » »
Դուռտառներու .....300 » 100 » »
» .....150 » 50 » »
» ..... 75 » 25 » »
Օտար երկրաց .....300 » 25 ֆրանգ
Թղթատարի ծախքը խմբագրութեան վրայ
(Դրամի փոխարէն փոստի փուլ կ'ընդունուի
100 դրշ. տեղ 115 դրշ.)

غلطه اسکی بانق عثمانیه‌ده
حیرنیك عزیزی اداره‌خانه‌سنه

10 ՓԱՐԱՅ

ՎԱՐԿԻ ԽՆԴԻՐ

Հայբենիքի Յուլիս 27 ի թիւին մէջ տեսնուեցաւ Սերաստիայէն թղթակցութիւն մը ուր նկարագրուած էր թէ ինչպէս այդ քաղքին հայ վաճառականները ղիւրար կործանելու, իրարու վնասելու մէջ կը վնտռտէն իրենց չահն ու օգուտը։ Օգոստոս 10ին ալ հրատարակեցինք Մարզուանէն նամակ մը որ կ'ըսէ թէ այդ տեղի արհեստաւորներու "գործունէութիւնն և ճարպիկութիւնը կը կայանայ իրարու վնասելու և զիրար պարսաւելու մէջ»։ Տարակոյս չունինք թէ գաւառացի դրեթէ բոլոր վաճառականներն ու արհեստաւորներն այս վիճակին ունին։ Եւ եթէ քիչ շատ ուշադիր մարքով հսկ ալ չորս կողմերնիս նայինք, պիտի տեսնենք թէ մեծ զանազանութիւն մը չկայ Պոլսի և գաւառի առեւտուր ընող Հայերուն մտածութեան միջեւ։

Միմեանց վնասելու, զիրար կործանելու մեր ձգտումին չարժառիթն է սեալ ըմբռնուած փառասիրութիւն մը և դրամ չահելու ու հարստանալու օրէնքներու մասին արդիւթութիւն։

* * *

Փառասիրութիւնը բնածին ըղգացում մըն է, և մարդկային յառաջդիմութեան կենսական պայմաններէն մէկն է։ Սակայն իմաստուն միտք և աղնիւ ոգի ունեցող փառասէրը կը փափաքի որ իր չուրջը փառաւորուողներ չատ գտնուին։ Փառքը վսխանցական է. դրացինէդ քեզի կ'անցնի, քենէ ալ միւսին. բայց ա՛չ քենէ ա՛չ դրացինէդ բան մը կը պակսի. ընդհակառակը փոխանցումը չատ բան կ'աւելցնէ։

Կրթուած մարդու մը փառասիրութիւնն անկրթներու ընկերակցութեան մէջ փայլիլ չէ, ուսեալներն իրենց նմաններու ընկերակցութեանը մէջ կը փառաւորուին, և հարուստներն աղքատներուն հետ կենակցիլ չեն ուզեր։ Ուստի բնական է որ փառասիրութիւն մը ուղղողը փափաքի որ իր ըղձացած փառքի ճիւղին մէջ չատ նչանաւորներ գտնուին որպէս զի ինքն անոնց փառքը վայելէ, անոնք ալ իրենը։ Մենք Հայերս այս տարրական ճըշմարտութիւնը չենք ըմբռներ, սակայն ուզենք չուզենք կը հպատակինք այս բնական օրէնքին։

* * *

Դանք չահու խնդրին։

Երբ պիտի հիմնուի դրամական ընկերութիւն մը, ոչ մէկ դրամատէր մտքէն կ'անցընէ գտնուիլ վարչական խորհրդի մէջ այնպիսի ընկերներու հետ որք աղքատ ըլլան եւ լինքն իր հարստութեամբը ղօրաւոր ու ամենատղեղիկ երեւի։ Դրամական ընկերութիւնը լաւ արդիւնքներ ձեռք բերելու համար, պէտք է որ մեծ դրամատէրներ գտնուին և միանան։ Ոչխար մը եթէ միսակ ըլլար ու իր չորս կողմը աղքատները գտնուէին, բան մը չպիտի կրնար ընել, և պիտի աղքատանար։

Քաղքի մը վաճառականները, սեղանաւորներն իրարու անուն կ'աւերեն, իրարու վարկ կը կոտրեն։ ուր ըիչ քաղքի մը այդ դասակարգերու պատկանողները զիրար կը բռնեն, իրարու վարկը բարձր կը պահեն, եւ ահա օտարները խոյս կուտան առանց քաղքէն եւ գործ կ'ընեն միւսներուն հետ։

Տնտեսագիտական ճշմարտութիւն մըն է թէ վաճառականներու և սեղանաւորներու չահերը իրարու հետ համերաչխ են. մէկուն չնասը միւսինն է, մէկուն օգուտը միւսինն է։

* * *

Այս ճշմարտութիւններուն անտեղեակ են եւ վարկի փափկութեան մասին գաղափար չունին մեր առեւտուր ընողները. այդ պատճառով զիրար կը կոտրեն, իրարու չնասել կը չանան։ Պիտի կրնայինք այս ընթացքին հետեւիլ եթէ ուրնոյնինքն այնպիսի դրամատուններ որք վարկի վրայ գործ ընէին, ինչպէս կան Եւրոպայի մէջ։ Օրինակի համար ենթադրենք թէ Պոլսէն գրամատէրներու խումբ մը ի Սերաստիա ուղէ հաստատել դրամատուն մը որու նպատակն ըլլայ վաճառականներուն թուղթերը կոտրել, անոնց վարկ բանալ և ուրիչ դիւրութիւններ ընծայել։ Դրամատունը պիտի հետեւի այն օրէնքին որ ընդհանուր է։ վաճառականի մը թուղթը երբ ուրիչ երկու պատասխանատու վաճառականներու ստորագրութիւնն ալ կրէ, այն ատեն դրամատունը զայն կը կոտրէ։ Արդ այսպիսի պատրաստի մը մէջ բնական է որ բոլոր սերաստացի վաճառականները երկու նպատակ պիտի ունենային, նախ՝ որ զիրար բարձր բռնեն որպէս զի դրամատունն ալ իրենց վարկ չնորհէ, երկրորդ՝ պիտի չանային որ ինչչափ կարելի է իրարու աջակցին, իրենցմէ չյնողը բռնեն, վասն զի մէկուն ձնասն ամէնուննն ալ է. երբ տնտեսութիւնները չատնան, վարկն ալ կը սեղմուի։

Ինչ որ Սերաստացիներուն պէտք պիտի ըլլայ, միթէ ամէն գաւառացիներուն ալ չպիտի՞ ըլլայ։ Եւ սակայն ինչո՞ւ այդ օրէնքն ոգտակար, միթէ հիմնակուռէ վարժուելու չե՞նք առեւտուրի մեծ օրէնքներուն. օր մը չատ ուշ միասած պիտի ըլլանք եւ թէ այժմէն չկսինք բարեվոխուիլ։

Եւ միթէ նոյն իսկ արդի վիճակին մէջ չե՞նք տեսներ այն մեծ վնասները զոր կը պատճառէ վարկի վրայ գաղափար չունենալը, իրարու հակառակ գործ տեսնելու յիմար դաղափարը։ Թող քիչ մը լաւ ուշադիր ըլլան վաճառականներն, ամէն գաւառակրգի արհեստաւորները և պիտի համոզուին այս ճշմարտութեան։

Թրամուէյին մէջ։

Քանդլե-Տիեօրը, տոմսակը բաժնած առեն,

— Ո՞ւր պիտի երթաք, տիկին։

Տիկինը (ֆռնչողով).

— Ինչո՞ւդ պէտք։

— Ինչ ըսել է ինչուդ պէտք։ Ո՞ւր պիտի երթաք։

—Ձանձր ես ֆռնչոք բան, սըտոր նայէ։

— Ըսէք որ անոր համեմատ տոմսակ պիտի տամ։

— Հա, սանկ ըսէ։ Փեսիս կերթամ կոր։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՈՒՍՈՒՑՉԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐԸ

Ղալաթիոյ խորհրդարանին ընդարձակ սրահին մէջ հետզհետէ կուգան կը լեցուին ուսուցիչները, յիսունի չափ։

Սրահը իր գունագեղ վարագոյրներով, որոց մէջէն լոյսը կը մաղուի, սառերոտ նուագկոտ ցոլքերով, կամաց կամաց կ'արթննայ իր ընդարձակ տարածութեան ցրտութենէն, որուն խարուսիկ ոգեւորութիւն մը կուտան հանդիսականները։

Հայ դաստատուներուն բոլոր տիպարները հոն են, ու մանաւորապէս իրենց ներս մտնելու եղանակին մէջ կը մատնեն իրենց ներքին հոգեկան վիճակը։

Նախ վեհերոտները, վախկոտները. Օ՜ն այդ տիպարները. Ոտքերնուն ծայրին վրայ կոխելով, նայուածքը վայրկեան, թեւերնին պատկառանքով կախած երկու քովէն, սրահէն ներս կը սպրդին քան կը մտնեն, գրան մօտիկ աթոռներէն մէկուն վրայ սողոսկելով. Պահ մը կը մնան այնտեղ, առանց նայուածքնին վեր առնելու, վախկոտ մարդու բնածին աղջամուղջ կարծելով թէ բոլոր աչքերն իրենց վրայ յառած են։ Ցետոյ, գաղտագողի ակնարկ մը չորս դին, ու հասակը կը չափուի, թեւերը կը զանեն քիչ քիչ իրենց ազատ չարժումները, եւ նայուածքը կը պտըտի չորս բոլորքը։

Ցետոյ խրոխտները, ուսուցչինեուն ամէնէն անտանելի տիպարները։ Մրտելու ատեն դռան կոկորդավիզ, ամպարտաւան։ Դուռը նայուածք մը կը նետեն դիւանէն մինչեւ Ուսումնական խորհրդին անդամներուն յատկացած թիկնաթոռները, ու արդէն եկած ուսուցիչներուն ու հանդիսականներուն չարքին վրայ։ Ու գլուխնին անկած, կուրծքերնին ուռեցուցած, օրօրուն քալուածքով մը կ'երթան արձանագրութեան սեարին առջեւ, ու հեռուէն կ'իմացուի իրենց ստորագրութեան պարոյրին ճարճատուն վազքը թղթին վրայ։ Ցետոյ կ'երթան ընկղմանիլ աթոռի մը վրայ, հաճելով նայուածքներ նետել չորս դին, իրենց մօրուքը չոյելով։

Ազգամիտները, համոզուածները կան։ Իրենց պաչօնին կարեւորութեանը գիտակցութիւնն ունեցող երիտասարդներ որք արթավայրի մը պէս կը մտնեն ժողովարանէն ներս, համոզուած թէ այս իրերակրթական մարզանքէն դուրս պիտի գայ ընդհանուր իրական օգուտ մը հայ մանուկներուն համար, որոց կրթութեան սուրբ գործն յանձնուած է իրենց։ Ամբողջովին ուշադրութիւն կարած, առեղնարանին խօսքերուն նչանախեցն անգամ չեն կորսնցներ, անոնցմէ եւած դասը յառաջիկայ նստաչրջանին մէջ արդիւնաւորելու հաստատ մտադրութեամբ։

Պլշէնները կան, արհեստէն ձանձրացողները որք եկած են առանց հաւատքի, հանկնալու համար միայն թէ ինչ պիտի ըլլայ։ Մանկավարժութիւն, ծրագիր, տարրական դասընթացք, միջին դասընթացք, բարձրագոյն դասընթացք, մանկական դրութիւն, համակեդրոնական սիստէմ, խելամտութեան մէթօտ, պարապ բաներ ամէնքն ալ։ Այս տարի ալ թող այսպէս երթայ, տեսնենք եկող տարի կրնա՞նք ուրիչ գործի մը սկսիլ։

Անխնամները կան, իրենց արդուզարդին հոգ չտանողները, մազն ու մօրուքը խառնափնդոր, հնաւուրց խորունկ հառաչքով վառուած թէ հագուստը չէ որ չնորհք կուտայ, ու գարավերջիկները, իրենց յաղթական փողկապովը պարծենկոտ եւ սրածայր անստգիւտ մօրուքին թողած տպաւորութեանը ուշադիր։

Հին վարժապետները կան, անհետացող սերունդի մը վերջին ներկայացուցիչները, որք բան մը չեն հասկնար այս ամէնէն, իրենց կանդնած կառուցած չէնքին այս քայքայմանը առջեւ ուզկորոյս, չուարած, ու նորերը՝ որք արհամարհոտ ակնարկ մը ուղին անոնց համար, նոր գործ մը, նոր չէնք մը սկսելու խանդին ազդած անհուն գոհունակութիւնը։

Ամէնքն ալ հոն են, ամէն տիպարներուն ներկայացուցիչները, ու ամէնքն ալ իրենց բաժինը քերած են, իրենց խօսքովը, իրենց քուէովը մասնակցելու այս հանրօգուտ ձեռնարկին։

Ամէնքն ալ հոն են։ Պակսա բան մը կայ ասկայն։

Ուսուցչուհիները։

Մէկ ուսուցչուհի մը իսկ չէր հաճած գալ իր պայծառ չրշագեստին չգովը լուսաւորելու այն բոլոր սեւ ոգեհնկոդներուն լրջութիւնը, եւ իր դէմքին ճառագայթումովը փարատելու բոլոր այն յոգնած երիթասարդ դէմքերուն տրտում ներգործութիւնը։

ԱՍՊԵՏ

ԲՆԱԿԱՆ ԴԻՏՈՒԹԻՒՆԵՐԸ
ՄԵՐ ԴՊՐՈՑՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

Պօյաճեան էֆէնտիի յօդուածը կը դրդէ դիս քանի մը խօսք ընել այս խնդրին վրայ։

Ցաւալի է խոստովանիլ, բայց իրողութիւնը սա է թէ մեր մէջ բնական գիտութիւնները բնաւ չեն զարգացած։ Աւոր մեծագոյն պատճառն այն է որ մեր ազգային վարժարաններուն մէջ չեն աւանդուիր, մեր աչակերտներուն համար շատ տգեղ համարուելով անոնք։ Եւ ինչ ալ ընեն մեր խեղճ հոգեպարձուները. խելքը հասնողն ալ, խելքը չհասնողն ալ կը խօսի մեր կրթական խնդրին վրայ ու իր ամբողջ պերճախօսութեամբ կը քընադատէ մեր . . . ութիւնները, միշտ կարծելով թէ մեր ամէն աչակերտը կը պատրաստուին Զարչըի համար, եւ կամ թէ ըռըշըը մը պէտք չէ որ քիչ շատ կրթուած ըլլայ, գիտութեանց վրայ նախնական դաղափարներ ունենայ։

Իրագիտութիւն կ'ըսենք կ'երթանք. իրրեւ թէ իրագիտութիւնը բնական գիտութիւններէն քաղուած, անոնց մասերէն չինուած գիտութիւն մը չըլլար. եւ որովհետեւ բաւական ժամանակ ունինք մեր տրամադրութեան տակ, զայն կը պոհենք իրագիտութեան, կ'աւանդենք այնքան ընդարձակ որքան բնաւ պէտք չէ մեզ, եւ այսպիսով փոխանակ կոկիկ եւ համառօտ կերպով դասախօսելու կ'ընդարձակենք ու կը ճապաղենք զայն։

* * *

Ահա օրինակ մը մեր ըսածին։

Քննութեանց եղանակին մէջ ներկայ գտնուեցայ Պ. Թաղին երկտեղ վարժարաններու իրագիտութեան քննութեանց։ Այդ վարժարանը նախակրթարան մըն էր եւ զարմանօք տեսայ թէ 14 տարեկան աղջիկ մը մեզ կը բացատրէր թէ ինչպէ՞ս լեղի եւ անուշ նուչին մէջ ջուրի եւ ածխաթթուի աղդեցութեամբ ածխաթթուին ածխածնաթթուի կը փոխուէր։ Այս ամենը թութակօրէն, հաւատացէք։ Է՛յ, ասիկա ծաղրելի բան չէ՞։

* * *

Հիմայ ահա իմ խոնարհ առաջարկութիւնս։ Մեր ամէնէն յետին նախակրթարանը ունի առ նուազն 4 կարգ։ Այս տեսակ վարժարանի մը մէջ իսկ կարելի է ամբողջ բնական գիտութիւններն աւանդել, մէկ կողմէն բնագիտութիւն ու բնալուծութիւն, միւս կողմէն կենդանաբանութիւն, մարդակազմութիւն, բուսաբանութիւն եւ երկրաբանութիւն։ այս ամէնը միչտ համառօտ եւ դիւրուսոյց մէթոտներով։

Առաջին դասարանին մէջ մէկ ժամ չաբաթական դասախօսութիւն կը բաւէ։

Երկրորդ դասարանէն սկսեալ չաբաթական 2 ժամ անդրաժեչտ է, եւ այս կարգին մէջ կարելի է ամբողջ իրագիտութիւնն աւանդել երեք մասի բաժնելով զայն։ 1. կենդանիներէն առնուած նիւթեր ինչպես բուրդ, մետաքս, կաշի եւայլն։ 2. Բոյսերէն առնուած նիւթեր, ինչպէս թուխակ, չաքար, կաշի եւայլն եւայն։ 3. Հանքային նիւթեր եւայլն, մետաղները, հանքածուխ, քարիւղ եւլն։

Երրորդ տարի կը սկսինք աւանդել բնական գիտութիւններէն երեքը, միւսները պահելով յաջորդ տարուան։ Հոս կը ծագի սա հնդիրը թէ առաջ բնագիտական (ֆիզիք) գիտութիւնները պէտք է աւանդել։ Ընդունուած մեթոտն ինչ ալ ըլլայ, ըստ իս առաջ բնագիտական գիտութիւններն այսինքն բնագիտութիւնն եւ բնալուծութիւնն աւանդել աւելի արդիւնաւոր կ'ըլլայ։

Ուրիշ ոչ նուազ կարեւոր հնդիր մըն է նաեւ գրքի հնդիրը. մեր մէջ առ ի չգոյէ դասագրքի, ուսուցիչը պիտի դիմէ ֆրանսերէն դասագրքերու։ Մենք ճանչցած ենք միայն Բօլ-Պէռը։ Բայց կան նաեւ ուրիչ «բնական գիտութեանց համառօտ տարրք»ներ, ոչ նուազ գիւրուսոյց, մանաւանդ աւելի ձոխ. ինչպէս Տիկ. Բար Քառքանդիէի, Ֆապրէ, Սաֆռէի գրքերը։ Վերջերս Սօռպոնի բուսաբանութեան ուսուցիչ Պ. կասթոն Պոննիէ հրատարակեց իր «Բնական գիտութեանց գործնական տարրք»ներու նոր տպագրութիւնն (1892) որ երեք մասերու բաժնուած է եւ որ իր տեսակին մէջ առաջին դասագիրք մըն է կարծեմ։

Գալով այն վարժարաններուն, որոնք չորս տարուընէն աւելի անհնար համար այս ծրագիրը կարելի է աւելի ընդարձակել։

* * *

Հիմայ բնական գիտութեանց օգուտները կ'ուզէ՞ք որ բացատրեմ ձեզ։ Պօյաճեան էֆէնտին իր յօդուածին մէջ խօսած էր այդ մասին։

Տեսէք։ Երբ տղայ մը բնալուծութեան սիզտունքներն ունի, կրնայ, ապագային, գործ էբէբ կոդըլվէ, ըլլալ դարեջրագործ, օճառագործ, գինեգործ, հիւսուածներու ներկարար եւլն. եւլն։ Բնական գիտութեանց կիրառութիւնը կը տեսնենք ամէն արհեստներու մէջ. երկաթագործութենէն երկրագործութիւն, պարտիզպանութենէն ապակեգործութիւն, դեղագործութենէն բժշկութիւն, եւայլն եւայլն։

* * *

Թէ ինչպէս այս գիտութեանց աւանդումը օգտակար կ'ըլլայ, այս ալ հնդիր մըն է։

Իրագիտութեան արդիւնաւոր աւանդման համար Սաֆռէի տուփերը եւ Տէյռօլի պատկերները մեծապէս կը նպաստեն, եւ այս երկուքը միասին կ'արժեն միայն 400—450 ֆրանք, ու կրնան քանի մը սերունդներու գործածուիլ եթէ լաւ պահուին։

Իսկ բնական գիտութեանց համար դասատուին կողմէ քիչ մը բարի կամեցողութիւն (1) եւ 10 ոսկի, ան՛ամենը։

Անգին ծառայութիւն մը մատուցած պիտի ըլլանք արդարեւ, մեր տղայոց սորվեցնելով այս գիտութիւններն. եւ պէտք է մտածենք թէ մեր թաղային չրջանաւարտները — մեծագոյն մասամբ աղքատ տղաքներ—չեն կրնար բարձրագոյն վարժարան մը յաճախել, հոն ընդարձակօրէն տեսնելու այդ գիտութիւնները։

Վ. ՄԵՍՐՈՊԵԱՆ

---

(1) Ուսուցիչ մը երբ խղճահար է, ծաղկին վրայ խօսած ատենը պէտք է ծաղկի մը վրայ անոր մասերը ցոյց տայ եւ կենդանաբանութեան մէջ, սիրտ մը կարելով, անոր խորչերը ցուցնէ։

ՇԱՐԱԿԱՆԸ

Առ Կարապետ էֆ. Տէմիրճեան
ի Ռոտոսթօ

Ձեր նկարագրած Շարականը հին չէ, այլ նոր. համեմատութիւններէ գեղազօծուած Շարական է. Հայ համեմատութիւններն ինչպէս ժամագիրքը, նոյնպէս Շարականն ըստ իրենց արդի դասաւորութեան սրբագրած են։

Թէ այդ Շարականն է նոր ու համեմատական, ապացոյցն անհասանելի.

Մինչ մերինն այսինքն հինը, Նզովի այդ մասին մէջ ունի. «որք միանգամ ուրացան զՏէրն ի Քաղկեդոնի», ձերինն ունի «ի Մանազկերտի», ուր Հայք վերջնապէս մերժեցին Քաղկեդոնի ժողովը։ Մինչ մերինն ունի «զեղեցիկ չապաւիզ... մեծ վկային Քրիստոսի Սուրբն Դէսկորոս... Նզովեաց զԼեւոն եւ զՏոմար իւր պիղծ», ձերինն ունի «մեծ վկային Քրիստոսի Սուրբն Լեւոն ... Նզովեաց զԴէսկորոս ընդ համախոհիւքն»։

Հայոց եկեղեցին ե՞րբ ճանչած է Լեւոնը վկայ Քրիստոսի։ Իրեն եւ իր տումարին դէմ եղած ակնարկութիւնը այն օրէն դադրած է, երբ մեր Հայ կաթոլիկները Մեծ. Փօլոս Պատրիարքի օրով փորձ ըրին միզ հետ միանալու։ Թէեւ միութիւնը չյաջողեցաւ, այլ սակայն այդ ակնարկութեան ջնջուելութիւնն ալ ի սէր մեր այդ ազգայիններուն դադրած մնաց։

Մագաղաթի վրայ գրուած նոր գրքեր շատ կան, փաստ մը չէ այդ թէ հին է այդ Շարական ու նաեւ պարունակութենէն ահա կը տեսնուի թէ Ձեր այդ նկարագրած Շարականը Հայոց եկեղեցւոյ համար չէ պատրաստուած։

Մնամ աղօթարար
ՏԷՐ ԿԱՐԱՊԵՏ ՔՀ. ՍԵԹԵԱՆ

1892 օգոստոս 11
ի Գուզկունճուք

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՆԳԼԻԱ

Կլատսթոն Միութեան իր ընտրողներուն ծանուց թէ Նախարարութեան կոչուելուն պատճառաւ վերստին իրենց քուէներուն կը դիմէ երեսփոխան ընտրուելու համար։ Պահպանողականները պիտի չկասեն իրեն դէմ այս ընտրութեան մէջ։

—Նոր նախարարութեան մէջ աչքի կը զարնէ լորտերուն սակաւաթիւ ըլլալը։ Պահպանողական վերջին երկու նախարարութիւններուն մէջ գլխաւոր 19 պաշտօններէն տասը տրուած էր լորտերու. Կլատսթոն ալ իր առաջին երկու նախարարապետութեանը քան պաշտօններէ ութը տուած էր լորտերու. իսկ հիմա լորտերուն թիւը իջաւ վեցի, անոնց մէջ ըլլալով Իրլանտայի փոխարքան, որ ճիշդը նոյնելով նախարարութեան մաս չկազմեր։

Թրուֆ շաբաթաթերթի խմբագիր Պ. Լապուշէրին նոր նախարարութեան մէջ պաշտօն մը չկոչուիլը բաւական զարմանք կը պատճառէ. Կ'երեւի թէ Կլատսթոն յարմար չէ սեպած Թագուհիին ներկայացնել այնքան առաջ գացած անձնաւորութեան մը անունը։

Պ. Լապուշէր իր թերթին մէջ կը շարունակէ պաշտպանել ազատական կուսակցութեան յառաջացեալ մասը եւ Կլատսթոնի ծրագիրները. կը սպառնայ լորտերու ժողովին գոյութեանը նեղէ անոնք հակառակին երեսփոխանական ժողովին կողմէ քուէարկուած օրէնքներուն։ Կը յայտարարէ թէ վստահութիւն չունի Ռոզպէրիի վրայ որ Նախարարութեան մէջ ներմուծուած է պահպանելու համար Սոլզպէրիի արտաքին քաղաքականութիւնը։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

Պերլինէն կը հեռագրեն Ֆիկարօյի թէ Գերմանիոյ եւ Ռուսիոյ միջեւ կատարուող բանակցութիւնք միայն եւ միմիայն առեւտրական են, առանց քաղաքական ո՛ եւ է ձգտումի. Եթէ բանակցութիւններ համաձայնութեան մը յանգին — ինչ որ տակաւին տարակուսական է — այդ համաձայնութիւնը պիտի չունենայ ո՛ եւ է ազդեցութիւն Եւրոպայի Պետութեանց հետ Ռուսիոյ քաղաքականութեանը վրայ։ Պ. Կիրսի ուղեւորութիւնն ի Պերլին ո՛ եւ է յարաբերութիւն չունի այս բանակցութիւններու խնդրին հետ. Ռուսիոյ Արտաքին գործոց Նախարարը միայն Պերլինէն պիտի անցնի առանց զբաղելու ո՛ եւ է քաղաքական կամ առեւտրական խնդրով։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Կ'երեւի թէ Պիզմարք իշխանի կուսակիցները որոշած են մամուլի կասայի պատերազմ մը հրատարակել Պ. Քափրիվիի Նախարարութեան դէմ. Կ'ըսուի թէ 6,000,000 ֆրանքի գումար մը իր տրամադրութեան ներքեւ ունի Միւնխէնէր Ալկէմայնէ Ցայթունկ լրագիրն որ երբեմն Պիզմարքի թերթն էր հարաւային Գերմանիոյ մէջ. Կ'ըսուի թէ այդ ընդդիմադիր թերթն ամէն օր միեւնոյն ժամանակ պիտի հրատարակուի թէ՛ ի Պերլին, թէ ի Միւնիխ եւ թէ ի Ֆրանքֆորթ։

ՖՐԱՆՍԱ

Ֆրանսայի մէջ 1892 յունուար 1 էն մինչեւ յուլիս վերջ դրսէն ապրանք մտեր է 2,884,749,000 ֆրանքի, իսկ ապրանք ելեր է 2,059,026.000 ֆրանքի։ Այս գումարին մէջ Թուրքիոյ բաժինն է. 80,285,000 ֆրանքի ապրանք ղրկուեր է ի Ֆրանսա, եւ անկէ 36,590,000 ֆրանքի ապրանք եկած է ի Թուրքիա։

Ֆրանսա Անգլիայէն գներ է 342,947,000 ֆրանքի ապրանք եւ ծախեր է 647 միլիոն 224 հազար ֆրանքի ապրանք։ Գերմանիայէն 207,632,000 ֆրանքի գնում, եւ 199,521,000 ֆրանքի վաճառում, եւ Իտալիայէն 77,344,000 ֆրանքի գնում եւ վաճառում 71,470,000 ֆրանք։

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ

Թեհրանէն կը հաղորդեն թէ Պելժիքացիները Պարսկաստանի մէջ հետզհետէ աւելի գործ տեսնելու վրայ են։

Պելժիքական ընկերութեան մը կողմէ երկու քիմիագէտներ Պարսկաստան ղրկուեր են ուսումնասիրելու համար թէ կարելի՞ է հոն շաքար շինել. Անցեալ ձմեռ ու գարնան մանրագնին քննութենէ եւ փորձերէ յետոյ, ու հողին, երկրագործին, բանուորին վճարուելիք սակրեն ալ հաշուելով համոզուեր են որ Պարսկաստան իր շաքարն ինք կրնայ պատրաստել, վասնզի պիտի կրնայ լաւ ճակնդեղ (փանճար) առաջ բերել։

Նոյնպէս թուղթի, ապակիի եւ մոմի համար վճռած են թէ երկրին մէջ շատ լաւ կերպով կրնան պատրաստուիլ, միայն հարկաւոր է ունենալ եւրոպական դրամագլուխ, անօրէն մը, քիմիագէտ մը եւ քանի մը եւրոպացի վարպետներ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԴՈՒՐԵԱՆ ՎԱՐԴԱՊԵՏ

Երկուշաբթի իրիկուն մայրաքաղաքս եկաւ Արմաշի Դպրեվանքին վերատեսուչ Դուրեան Տ. Եղիշէ վարդապետ։

Քննութեանց արդիւնքը եւ տարեկան տեղեկագիրը Խնամակալութեան ներկայացնելէն ետք, Տ. Եղիշէ վարդապետ ժամանակ մը պիտի մնայ ի Կ. Պոլիս, բանակցելու համար վարժարանին ներքին խնդիրներուն վրայ։

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Տնտեսական Խորհուրդը իր սովորական նիստը գումարելով երէկ Պատրիարքարանի մէջ, կտակային ու կալուածական զանազան խնդիրներով զբաղեցաւ, եւ ի մէջ այլոց հետեւեալ որոշումները տուաւ, որք ի պաշտօնէ հաղորդուած են մեզ.

Ա. Իսկիւտար Ս. Խաչի Թաղական խորհուրդը Թաղին երկսեռ վարժարաններուն անմիջական նորոգութեան պէտքը յայտնած ըլլալով, անօրէնութիւն խնդրած էր այս մասին. Տնտեսական Խորհուրդը, յետ նկատառման, յանձնարարեց Թաղական խորհրդին՝ ճարտարապետական տեղեկագիր մը ղրկել նորոգութեան պէտքերուն ու ծախքին նկատմամբ ու ելմտից տեսուչ Էֆէնտիին յանձնարարեց աջակցիլ Թաղական խորհրդին։

Բ. Տնտեսական խորհուրդն իր անդամակիցներէն Համբարձումեան Գառնիկ Էֆէնտիի յանձնած էր տեսակցիլ Պալատի Թաղական խորհրդին հետ եւ կարգադրութիւն մը ընել բարեկիշատակ Պէզճեան ու Ճանիկ ամիրաներու կտակային խնդրին համար. Խորհուրդը գոհունակութեամբ լսելով Գառնիկ Էֆէնտիի տուած տեղեկութիւնները, շնորհակալութիւն յայտնեց։

Գ. Ինչ ինչ խորհրդակցութիւններ կատարեց Գալատական Մուզամեայի տուրքերուն բաշխման ու գանձման եղանակին վրայ եւ առնապետ Մելիքեան Էֆէնտիի յանձնեց քննել սակից առաջ այս տուրքերուն մասին եղած վարչական անօրէնութիւններն ու կարգադրութիւնները եւ յայտագիր մը բերել խորհրդին։

Ասոնցմէ զատ, զբաղեցաւ հողելոյս Սերոբեան Յակոբ Պատրիարքի կտակային, Դասը գիւղի ագարակ Խնամակալութեան, Գուզկունճուքի եկեղեցիին սեպհական գետնի մը, Վանի Սանդխտեան վարժարանին եւ Խասգիւղի Շահնազարեան վարժարանին վերաբերեալ խնդիրներով, եւ որոշեց իր յաջորդ նիստը գումարել յառաջիկայ չորեքշաբթի, ժամը 3ին, ի Գալաթիա։

—

Կրօնական Ժողովը, երէկ գումարուելով Ս. Պատրիարքի նախագահութեամբ Պատրիարքարանի մէջ, զբաղեցաւ զանազան խնդիրներով։

—

Կիրակի օր, սիրուն կերպով զարդարուած սրահի մը մէջ, կատարուեցաւ Մէջլաւաճեան երկսեռ վարժարանի մրցանակներու եւ վկայականներու բաշխման հանդէսն ընդ նախագահութեամբ Տ. Եղիշէ վարդապետ Այվազեանի, որու շուրջը կային քանի մը եկեղեցական Հայր եւ Կրթական Նախարարութեան ներկայացուցիչ Շիւքրի եւ Հայգը պէյերը։

Հանդիսասրահը անձուկ կուգար համախմբեալ հոծ բազմութեան, որ ախորժով մտիկ կ'ընէր ուսանողներուն բանախօսութիւններն եւ երգերն որոց կ'առաջնորդէր Մեհտերեան Էֆէնտի։

Տեղեկագիրը կարդաց Վարդան էֆ. Մէջլաւաճեան. եւ ի վերջոյ տեղի ունեցաւ մրցանակներու բաշխումը։ Յառաջադիմագոյն ուսանողները դափնեայ պսակներ կ'ընդունէին նախագահ Ս. Հօր ձեռքէն։

Սոյն դպրոցական հանդէսի հանդէսը վերջացաւ Նախագահ Ս. Հօր մէկ ընտիր բանախօսութիւնովը, որ շնորհակալութեան խօսքեր ուղղեց վարժարանին Հիմնադիր-Տնօրէն Գէորգ էֆ. Մէջլաւաճեանի, ըսելով թէ լիուլի արժանի է իր վայելած ժողովրդային քաջալերութեան, եւ վերջացուց բարեմաղթութիւններ ընելով Վեհ. Սուլթան Համիտ կայսեր անդրին կենաց համար։

Ուշադրաւ էին աշակերտուհիներու սիրուն ձեռագործներն որք առանձին սրահի մը մէջ ի տես դրուած էին։

Այս տարուան ընթացաւարտներն են Օր. Անթառամ Ֆասուլեաճեան, եւ Օր. Շաքիկ Կ. Նիտէլեան

"ՀԱՅՐԵՆԻՔ"Ի ՕՐԱՑՈՅՑԸ

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
1892. ՕԳՈՍՏՈՍ 12/24 (Ն. Տ.)
225—141

ՏԱՐԵԹԻՒՔ. Թուական Հայոց. ՏՅԼԵ=1385 Նաւասարդ Ի. — Տոմարական Թուական. ՌՅԽԲ =1342. — Թուական Հիճրէթի. 1310. Սէֆէր 1. — Սէնէի Մալիյէ. 1308. Աղուստոս 12։

ԿՐՕՆԱԿԱՆ. Ակ. Գ. օր Աստուածածնի պահոց։

ՊԱՏՄԱԿԱՆ. 1801. Օր ծննդեան գերմանացի հայագէտ Հայնրի Բետերմանի։

1869. Մահ Գադմաճեան Իգնատիոս Պատրիարքին Կ. Պոլսի։

ՄԷՏԷՕՐԱԲԱՆԱԿԱՆ
(Բերայի կայսերական Դիտարանէն)
ԳՇ. 11 Օգոստոս

Ծգ. Ար.	5, 20	Ծանրաչափ	756 6
Մտ. Ար.	6, 44	Ջերմաչափ	26 8
Միջ. Եւր	12 2, 21	Խոնաւաչափ %	55 —
Միջ. Տաճկ	5, 7	Անձրեւաչափ	0—
Ծգ. Լուսնոյ	5, 58	Հով. Հիւս. տկար	
Մտ. Լուսնոյ	7, 33		

ԴՐԱՄԱԿԱՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Եւրոպայի պորսաներուն մէջ գիներու բարձրացումը կը շարունակէ։ Երկուշաբթի ի Լոնտոն քոնսոլիտէն ⅛ վրայ գրաւ. Հելլենական փոխառութիւնները ½ էն ¾. օսմանեան թղթերէն Սէաի Ա. կայուն էր. Բ ¼, Գ, Դ ⅛ական վրայգիր ունեցան։ Ի Բարիզ 3% անցաւ 100ը. բոլոր դրամատանց բաժնէթուղթերը հաստատուն էին թեթեւ վայելելով, եւ օտար թուղթերու վրայ եղած փոփոխութիւնը բարձրացում էր։ Հելլենականներն 5ական ֆրանք վրայ գրին. օսմանեան սերիներուն վրայ եղած շարժումը թեթեւ էր եւ անհաւասար. երկաթուղին ½ բարձրացաւ. Ռէժին ¼ ֆրանք, եւ Պանք Օթոման 3¾ով բարձրացաւ։

Ինչպէս կը տեսնուի օսմանեան թուղթերը մասնաւոր կերպով կը բարձրանան. յուլիս 3/15 էն, մինչեւ այսօր, գրեթէ 40 օրուան մէջ հետեւեալ բարձրացումը կատարուեր է.

Քոնսոլիտ, սէրի Դ	21, 34 էն 23, 7
Երկաթուղի	77, ⅞ էն 84 ⅛
Ռէժի	16, 15 էն 17, 8
Պանք Օթոման	554, 37 էն 578

Մղումը Բարիզի հրապարակէն է։

Ուրիշ թուղթեր քիչ շատ հետեւեցան օսմանեան թուղթերուն որոնց բարձրացման գլխաւոր պատճառն է Բարիզեան սինտիքային գործունէութիւնը։ Վերջի ժամանակներս ի Ֆրանսա մեծ դրամագլուխներ պարապ կը մնան. Միայն Ֆրանսայի պանքին շպատրաստ ունի 1,660,000,000 ֆրանքի ոսկի։ Բարիզեան սինտիքան կարեւոր գործեր կ'ընէ օսմանեան թուղթերուն վրայ, որք արդէն բարձրանալու ներքին պատճառներ ունին։ Սակայն յայտնի է թէ սինտիքան գիներու այսպիսի բարձրացում մը ձեռք բերելու համար անհաշուելի քանակութեամբ ապրանք գնած է. մնական է մտածել թէ ի՞նչ եղանակով այդ ապրանքները ձեռքէն պիտի հանէ որ միայն շահը իրեն մնայ։ Հետաքրքրական է սպասել եւ տեսնել, եւ խոհեմութիւն է յախուռն չգործել։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

(11 Օգոստոս)

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

Երեք ամիս Լոնտրայի վրայ	109 ½
" " Բարիզի վրայ	23 97½

ՔՈՆՍՕԼԻՏԷ

Երէկ առտու բացուեցաւ	23 8½
Երէկ երեկոյ գոցուեցաւ	23 8½

ԹԱՀՎԻԼԱԹԸ ՕՍՄԱՆԻԷ

Երէկ իրիկուն	84 18

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Փոխառութիւն Սէաի	A.	52 ½
"	B.	29
"	C.	22 57

ԲԱԺՆԷՏՈՄՍՔ

Րումէլի երկաթուղի	Ֆր. 85 —
Թըմպաքի	ոսկի 5 95
Ռէժի	17 08½

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմ. Ոսկի	100	20 Ֆրանգ	87 13
Մէճիտ	107 32	Անգլ. Ոսկի	110 02
Պէշլիք	— —	Մոսք. Գեր. Ոս.	107
Մէթալիք	98 10	Իմպէրիալ	89 20
Թասֆիյէ		Ֆլորին	51 13
Տէս. Ղ. Ակռ.	5	Րուպլի թուղթ	8 92

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՄԱՔՍԱՏԱՆՑ վերատեսչութիւնը հրատարակած է բաղդատական վիճակագիր մը ելմտական 1306 տարեշրջանին վրայ։

Այդ վիճակագրին համեմատ, 1306 տարուան մէջ, Թուրքիա մտած է 2,291,434,372 դրուշի ապրանք, որուն վրայէն մաքսատուները 172,175,018 դրուշի մաքս առած են։

1306 տարուան մէջ Թուրքիայէն ելած է 1,283,647,611 դրուշի ապրանք, ուսկից 16,155,846 դրուշի մաքս առնուած է։ Միւս կողմէ, 13,391,933 ֆիլօ օսմանեան ծխախոտ ղրկուած է Պարսկաստան, Ռումանիա, Սերպիա, առանձնաշնորհեալ նահանգները եւ այլն։

Իսկ օտար երկիրներէ մտցուած սիկառներուն, ծխախոտին եւ քթախոտին վրայ, 574,783 դրուշի մաքս առնուած է։

Պետութեան գնած զէնքերն եւ ռազմամթերքը, ինչպէս երկաթուղիներու ընկերութեանց հարկ եղած մեքենաներն եւ շինուածանիւթերը, երկրագործական մեքենաները, դեսպաններուն եւ հիւպատոսներուն եկած սնտուկները եւ այլն չեն անցուած այս վիճակագրին մէջ, քանի որ մաքսատուրքէ ազատ են։

1306 տարուան մէջ հասոյթի աւելութիւնն է 9,447,363 դրուշ, բաղդատմամբ 1305 տարուան։

—ՀԱՆՐՕԳՈՒՏ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹԻՒՆՔ. Անատոլուի երկաթուղիի ընկերութիւնը

ԹԵՐԹՕՆ "ՀԱՅՐԵՆԻՔ"Ի (17)

ԷՄԻԼ ԿԱՊՕՌԻՕ

ԹԻՒ 113 ԾՐԱՐԸ

—Այո՛, մարքիզիդ կը հասկնամ. պիտի պանծացնէք իմ առջեւ Պ. Անտրէ Ֆովէլի ուղղամտութիւնը. պիտի ըսէք ինծի թէ բոլոր առաքինութիւնները գնացեր օթեւաներ են այդ նահապետական ընտանիքին ծոցը։ Ինչէ՞ն գիտէք։ Առաջին անգամն է որ դրսէն ուղղամտութեան գեղեցիկ երեւոյթ մը կը ծածկէ ամենաամօթալի գաղտնիքներ։ Ինչո՞ւ համար Մատլէն օր մը մէկէն ի մէկ ինծի արգիլեց այլ եւս իր վրայ մտածել։ Ինչո՞ւ զիս տարամերժեց, ինք որ մեր բաժնուելէն ինծի չափ կը տառապի, ինք որ զիս կը սիրէ, լաւ կը հասկնա՞ք, ինք որ զիս կը սիրէ... ապահով եմ ըսածիս, ապացոյցն ունիմ։

Իր զաւկին հետ տեսակցելու համար Պ. Պէրթօմիի շնորհուած ժամանակը լրացած ըլլալով բանտապանը եկաւ իմաց տալ։

Տեսակ տեսակ բիւրաւոր զգացումներ պատառ պատառ կ'ընէին այդ խեղճ հօրը սիրտը, եւ մտածելու ազատութիւնը կը վերցնէին իրմէն։

Եթէ արդարեւ Բաօսբէր իրաւ կ'ըսէր։ Աստուծոյն ի՜նչ մեծ պիտի ըլլար իր խղճի խայթը որ զաւկին դժբաղդութիւնն ինքն ալ ծանրացուցեր էր։ Եւ ո՞վ կրնար հաւատալ թէ անիկա ճշմարիտը չըսէ։ Եւ ձայնն իր այն զաւկին, որուն համար ինքն այնքան ատեն կը պարծենար, արթնցուցին իր սրտին մէջ բոլոր այն հայրական զօրովը զոր բանի կերպով քնացընել ուզած էր։ Է՛հ, եթէ յանցաւոր իսկ էր, միթէ իր զաւակը չէ՞ր սոր համար։ Իր դէմքը կորսնցուց խստութիւնը, աչքերը արցունքով լեցուեցան, պատրաստ էր լալու։ Սակայն ուղեց այնպէս ծանր կերպարանքով եւ զայրացկոտ դուրս ելլել ինչպէս մտած էր. բայց այդ անգութ քաջութիւնը չկրցաւ ունենալ։ Սիրտը կտոր կտոր եղաւ. բացաւ բազուկները եւ սեղմեց Բաօսբէրը իր կուրծքին վրայ։

—Ո՛վ զաւակս, մինչեւ մեկնելու միջոցին, իցէ՛ թէ շիտակն ըսած ըլլայիր։

Բաօսբէր կը յաղթանակէր. գրեթէ համոզած էր հայրն իր անմեղութեանը մասին։ Սակայն ժամանակ չունեցաւ իր յաղթանակին վրայ ուրախանալու։ Խցին դուռը գոցուելէն յետոյ նորէն բացուեցաւ եւ բանտապանին ձայնը հնչեց.

— Հրամմեցէք, պարոն, հարցաքննութեան։

Սակայն իր քալուածքը ա՛լ չէր նմաներ առջի օրերուն. բոլորովին մեծ փոփոխութիւն մը կրած էր։ Կը քալէր բարձրգլուխ, անձնավստահ քայլերով, եւ աչքերուն մէջ կը փայլէր հաստատ որոշման մը հուրը։ Հիմա ա՛լ գիտէր ճամբան եւ իրեն ընկերացող ոստիկանէն քիչ մը առաջ կ'երթար։

Երբ կ'անցնէր այն պզտիկ ցած սրահէն ուր կը կենան գործակալներն եւ սպասելու կարգ ունեցող ոստիկանները, դէմադէմ եկաւ ոսկի ակնոցներ ունեցող այն մարդուն որուն հանդիպած էր հարցաքննութեանց 'սրահին մէջ, եւ որ այնչափ ուշադրութեամբ երկար ատեն իրեն նայած էր։

—Սի՛րտ առ, Պ. Բաօսբէր Պէրթօմի, ըսաւ իրեն այս մարդը. եթէ անմեղ էք, օգնութիւն պիտի գտնէք։

Բաօսբէր զարմացած կանգ առաւ. տալու պատասխան մը կը փնտռէր, բայց մարդն արդէն հեռացած էր։

—Ո՞վ է այս մարդը, հարցուց ետեւէն եկող պահապանին։

—Ինչ, չէ՞ք ճանչնար, պատասխանեց պահապանը խորին զարմացումով մը. բայց Պ. Լըքօքն է, ոստիկանութեան մէջէն։

—Ո՞վ է աս Լըքօքը։

—Կրնաք ըսել «Պարոն Լըքօք» քըրթմնջեց պահապանը նախատուողի մը կերպարանքովը. բերաննիդ չի պատռի ասոր համար։ Պ. Լըքօք անանկ մէկն է որ անոր վարպետութիւն չըլլար, եւ ինչ որ իմանալու չէ՛ կ'իմանայ։ Եթէ այն մեղրալեզու տեսմար Ֆանֆէրլօին տեղ ասիկայ նայէր ձեզի, գործերնիդ չատո՜ւնց վերջացած, կարգադրուած կ'ըլլար։ Զգացում չի սիրեր։ Բայց այնպէս կ'երեւի որ ձեր ծանօթներէն ըլլալու է։

—Զիս հոս բերելնէն առաջ զինքը չէի ճանչցած։

— Այդ մասին երդում ընելու չէ. ոչ ոք կրնայ պարծենալ թէ Պ. Լըքօքի ճշմարիտ դէմքը կը ճանչնայ։ Ասօր աս է վաղը ան է, մերթ թուխ, մերթ խարտեաշ. երբեմն շատ երիտասարդ եւ երբեմն ալ այնպէս ծեր որ հարիւր տարուան է կ'ըսես։ Նայեցէք, ինծի ալ խաղ կը խաղայ. Անծանօթի մը հետ կը խօսիմ, մէյ մըն ալ ի՛նչ տեսնեմ ինքն է. Եթէ ինծի ըսէին թէ դուք Պ. Լըքօքն էք, պիտի պատասխանէի թէ շատ կարելի է. էհ, կրնայ աղէկ պարծենալ թէ մարմնին ինչ որ ուզէ անանկ կ'ընէ։

Պահապանը դեռ երկայն ատեն պիտի խօսէր Լըքօքի վրայ, բայց ամբաստանեալին հետ միասին հասած էր արդէն հարցաքննութեանց սրահը։

Այս անգամ Բաօսբէր չհարկադրուեցաւ սպասել փայտէ խոնարհ սեղանին վրայ։ Ընդհակառակը դատաւորն էր որ կը սպասէր իրեն։

Արդարեւ Պ. Բաթիրժան, որ լաւ կը ճանչնայ մարդկային հոգին, պատրաստել տուած էր հօրն ու զաւկին միջեւ տեսակցութիւնը։

Ապահով էր թէ խստաբարոյ ուղղամիտ հօրն, եւ գողութեամբ ամբաստանեալ զաւկին միջեւ սրտաճմլիկ տեսարան մը պիտի տեղի ունենար, եւ ինք կ'ըսպասէր որ այդ տեսակցութենէն յետոյ Բաօսբէրը բոլորովին ջախջախուած պիտի գտնէ։ Դատաւորը միտքը դրած էր որ տեսակցութենէն անմիջապէս յետոյ Բրօսբէրն իր առջեւը կանչէ, եւ որովհետեւ կը կարծէր թէ սարսափելի յու-

պաշտօնապէս ծանուցած է Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան թէ Այլսա քէօյէն մինչեւ Սարը քէօյ երկաթուղիի գիծն աւարտած է ։ Ցառաջիկայ կիրակի ճարտարապէտներու յանձնախումբ մը, նախագահութեամբ Խայրի պէյի, պիտի երթայ աչքէ անցընել այդ գիծը ։ Սարը քէօյէն մինչեւ Էնկիւրիւ դեռ 170 քիլոմեդր կայ, որուն 110 քիլոմեդրին գիծերը զետեղուած են արդէն ։ Ուրեմն Անատոլուի գիծը ամբողջովին աւարտելու համար կը մնայ միայն 60 քիլոմեդր տեղ գիծեր զետեղել ։

Վաճառական Թէլլի օղլու էֆէնտի կայսերական կառավարութենէն արտօնութիւն խնդրած էր Սամսոնի եւ Զարշամպայի միջեւ շոգեշարժ թրամուէյ մը շինելու համար, Պէյրութի թրամուէյին յարենման պայմաններով ։ Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնը, խնդրարկուին դրամական կարողութեան վրայ գոհացուցիչ տեղեկութիւններ առնելէ յետոյ, գործը ղրկած է ճարտարապէտներու դիւանին ։

Համազգային անկելանոցին շինութեան նուազուրդն աւարտեցաւ ։ Նուազուրդը մնացեր է ճարտարապետ Անտոն էֆէնտիի վրայ որ յանձնախմբին հաշուած 71,000 օսմանեան ոսկիի գումարէն հազար ոսկի վար իջնելով, գործն իր վրայ առած է 70,000 օսմ. ոսկիի ։ Պայմանագիրը կնքուելու վրայ է կառավարութեան եւ խնդրարկուին միջեւ ։

Համազգային անկելանոցին յանձնախումբը բանակցութեան մտած է Պոլսի Ջրի ընկերութեան հետ, անկելանոցին հարկ եղած ջուրը հայթայթելու համար ։

—ՀԱՄԻՏԻԷ ՀԷՃԵԼԱԶՕՐՔԻՆ համար պատրաստուած եօթը դրօշակները Պատերազմական նախարարութենէն ղրկուած են կայսերական պալատ ։ Վեհ. Սուլթանին մէկ թիկնապահը մօտերս իրենց տեղը պիտի տանի այդ դրօշակները ։

—ՏԵՂԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼԸ. Յունարէն Գոնսդանդինուպոլիս լրագիրը մէկ շաբաթուան դադարման դատապարտուեցաւ երկուշաբթի օրէն սկսեալ, կանոնի հակառակ գործած ըլլալուն համար ։

[illegible] լրագիրն, որ վերջերս դադարման դատապարտուած էր, արտօնութիւն ստացեր է վերստին հրատարակուելու ։

Ատենայի նախկին նոտար Սրապիոն էֆէնտի Պէկեան արտօնութիւն խնդրած է Մէսսաժէ Իլլիւստրէ անունով շաբաթաթերթ մը հրատարակելու որ ծանուցումներ միայն պիտի բովանդակէ, թուրքերէն, հայերէն, յունարէն եւ ֆրանսերէն ։

—ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՔԻՆ վարչութեան յուլիս ամսուան հասոյթն եղած է 109,903,67 օսմանեան ոսկի, մինչդեռ անցեալ տարուան յուլիսին հասոյթն եղած էր 90,791,28 ոսկի, որ է ըսել այս տարուան յուլիս ամսուան համար 10 հազար 142. 39 ոսկիի աւելնալութիւն մը ։ Ելմտական տարուան առաջին հինգ ամիսներուն համագումարն եղած է 910 հազար 706. 96 ոսկի, մինչդեռ 1891 ի տարեշրջանին հինգ ամիսներուն հասոյթն եղած է 883,027. 17 ոսկի ։ Հետեւաբար, հինգ ամսուան մէջ հասոյթի աւելնալութիւնն է 27,679. 79 ոսկի ։

—ՉԻԳԱԿՈՅԻ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԸ. Կայսերական Թանգարանը Ստամպոլի Տիքիլի-Թաշին եւ Աթ-Մէյտանի գտնէ կաղապարները կը հանէ Չիգակոյի Ցուցահանդէսին ղրկելու համար ։

Չիգակոյի Ցուցահանդէսը որոշեր է մրցում մը բանալ ամէն ազգերու ամէնէն փայլուն եւ ամէնէն խելացի պատանիներուն միջեւ, անոնք որք մարդկութեան ապագայ առաջնորդները պիտի ըլլան ։ Բոլոր քաղաքակիրթ ազգերը հրաւիրուած են 13էն 20 տարեկան պատանիներ ղրկել 15էն 45 հոգի, որք բարձրագոյն վարժարաններուն ամէնէն յաջողակներէն ընտրուած ըլլան ։ Ցուցահանդէսին կարգադիր յանձնախումբը ամէն միջոց ձեռք առած է բնակեցնելու եւ սընուցանելու համար 5000 պատանի ։

Մերիններէն կա՞յ համարձակող այս մրցումին ներկայանալու ։

—ՏՐ. ՊԷՈՒԹՕ եւ Պ. Խաչիկ Հիւնքեարպէյէնտեան, առաջնակարգ դեղագործ, որք Փրանսական կառավարութեան կողմէ գիտական պաշտօն մը ունին ի Թուրքիա, երէկ առաւօտ այցելեցին Հասէքիի կանանց նոր հիւանդանոցը, որ շինուած է գիտական վերջին կատարելագործութեանց համաձայն ։ Տր. Նուրէտտին ընդունեց զիրենք ։ Այցելուները շատ գոհ մնացին շէնքէն որ հականեխական դրութեան եւ արդի առողջապահութեան բոլոր պայմանները կը միացնէ իր վրայ, պաշտօնեաներուն կարգաւորութենէն եւ մասնաւորապէս վիրաբուժական գործիքներուն կատարելութենէն ։

ՄԵԾ-ԿՂԶԻ ՕՐՈՒԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Մեծ կղզին մեծ վիվլուկ կայ ։

Կիրակի օրուընէ ի վեր, մեծ ու պզտիկ, ամբողջ կղզեցիները յետադայ խընդրով կը զբաղին ։

Գործը ինքնին մեծ կարեւորութիւն չունի թէեւ, բայց այս խնդրին մէջ երբ Ա...ի եւ Պ...ի պէս անուններ կան, բնական է որ ընդհանրութեան ուշադրութիւնը գրաւէ ։

Այդպիսի առանձնաշնորհեալ անձերու երեսին նետուած զոյգ մը ձեռնոցներ աւելի աղմուկ կը հանեն քան թէ հասարակ մահկանացուներու ճակտին պարպուած ատրճանակի հարուածները ։

Ահա եղելութիւնը .

Կիրակի օր կէս օրէն վերջը հայազգի Պարոն Ա... այդ կղզիին նշանաւոր օթելի մը պատշգամին վրայ փօլէ-ֆօր-Նէ-էնթէի հեշտութիւնը կը վայելէր . բան մը որ շատ ներելի է օրը 20 ֆրանք վճարող յաճախորդի մը համար. բայց կ՚երեւայ որ Պ. Ա... քիչ մը այնպէս նստած էր իր աթոռներուն վրայ ինչպէս գիտեն նստիլ Սան Սթէֆանօցիները Արեւելեան երկաթուղիներու վակօններուն մէջ եւ զոր մեր մէջ ամերիկեան դրութիւն կը կոչեն անոնք՝ որ մէկ աթոռով չեն բաւականանար ։

Այդ միջոցին Պ. Պ... (Ներսպացի ? մը) որ հոն կը գտնուէր, կը նախատէ նստող երիտասարդին ազգայնութիւնը, աչոտ անուանելով զայն ։

Եթէ Պոլէնտէր ծաղկամարտ կայ, Կղզին ալ իր հայհոյամարտը ունի, որու փորձը մեր հերոսները ըրին այդ օրը ։

Խնդիրը կը ծանրանայ, եւ Պ. Պ. իր թարմ ձեռնոցները կը համարձակի Պ. Ա. ի երեսին նետել ։

Այս վերջինը, ժամ մը վերջը իր բարեկամներէն երկուքը կը ղրկէր, իր հակառակորդէն գոհացում խնդրելու ։

Պարոն Պ... չի մերժեր, բայց խընդիրը երկու վկայ գտնելու վրայ էր. խեղճ Պ. նաւակ մը կը վարձէ Տէլեմաքի պէս՝ երկու բարեկամներ փնտռելու . Գրնալըէն Հէյպէլի, Պուրկազէն Մալթեփէ, Բէնտիքէն Պէյքօզ . Պէօյիւքտէրէէն Զաթալճա, ո՛չ ոք, մէկ վկայ անգամ չի կայ ։

Գործը խափանուած չէ սակայն եւ երբ իր երկու վկաները գտնէ, Պ. Ա...ի հետ պիտի մենամարտին . . . մարտին ։

Չի մոռնանք ըսելու որ Պ. Պ... , Լէվանթէն մը, որ Ներսպացիի ձեւեր առնել կ՚ուզէ, իր մեծ հօր թաղման հանգիստին ներկայ գտնուած է Իզմիրի մեր Ս. Ստեփանոս եկեղեցիին մէջ եւ որու գերեզմանը՝ մեր այս տողերը գրողը տեսած է Իզմիրի Հայ գերեզմանատան մէջ ։

ԶԱՆԱԶԱՆ ԴԷՊՔԵՐ

Նաւաբեկութիւն . Ատաղձ բեռցած առագաստանաւ մը, որ Սեւ ծովէն Պոլիս կուգար, շաբաթ օր փոթորկի բռնուելով ընկղմեր է ։ Կ՚ըսուի թէ 26 նաւաստիներէն երկուքը միայն կրցեր են ազատիլ ։ Այս տխուր արկածին վրայ մանրամասն տեղեկութիւն չի կայ դեռ ։

—Սէն Ժօրժ ազատարարներու խումբն, որ կը գտնուի Պ. Բալմէրի անօրէնութեան տակ, այս օրերս երկու քաջագործութիւն կատարեր է ։

Օգոստոս 7 ին գիշերուան ժամը 3 ին լաղ նաւակ մը կը գտնուէր Վօսփորի բերանը, ալեկոծեալ ծովուն մատնուած ։ Նաւակը, հոսանքին մէջ մտնելով, ընկղմեցաւ եւ մէջը գտնուող չորս մարդերը ծովը թափեցան ։ Պ. Բալմէրի մարդիկը անմիջապէս չուաններ նետեցին եւ նաւաբեկեալներէն երեքն ազատեցին ։ Չորրորդը որ լողալ չէր գիտեր, խեղդուեցաւ ։ Նաւաբեկեալները վրանի մը տակ տարուելով, իրենց նոր հագուստ եւ ուտեստ տրուեցաւ ։ Հետեւեալ օրը ծովեզերքին վրայ գտնուեցաւ իրենց նաւակը զոր ծովն իջուցին ։

Ազատարարներու խումբը նմանապէս ազատեր է ածուխ բեռցած երկու նաւակ որք մեծ վտանգի մէջ էին եւ բերեր է զանոնք Քիլիոսի նաւահանգստին մօտ, ուր խարիսխ նետեր ու սպասեր են փոթորկին վերջանալուն ։

—Կառքի արկած . Վառօզալետ Սալիթ փաշա մեծ վտանգ մը անցուց երկուշաբթի օր ։ Պէյլէրպէյէն կառքով իր Իճատիէի տունը կ՚երթար, երբոր ձիերը կատղեցան եւ իրենց խօլական վազքին մէջ կառքը մասամբ խորտակուեցաւ ։ Սալիթ փաշա կրցաւ կառքէն դուրս նետուիլ եւ այսպէս վտանգէն ազատիլ ։ Կառապանը միայն ծանր վէրքեր ստացաւ ։

—Գումգափուի [illegible]. Ասկից վեց տարի առաջ, դեռ շատերը կը յիշեն, Գումգափուի բացը խարսխած [illegible] անուն յունական առագաստանաւի մը մէջ ոճիր մը գործուեցաւ ։ Նաւաստիները սպաննած էին նաւապետը եւ անոր 2000 ոսկին գողնալով անհետացած էին ։

Այս նաւաստիներէն չորսը ժամանակին ձերբակալուեցան, Աթէնք ղրկուելով հոն դատապարտուեցան հոգինին աւանդեցին . . . հարիզմնական դրութեան մը մէջ ։ Իրենցմէ մին միայն Ամերիկա փախչելով ծաղկավաճառի արհեստով կ՚ապրէր ։ Ոճրագործ մը որ ծաղիկ կը ծախէ, ասոր ի՞նչ կ՚ըսէք ։

Մեր ծաղկավաճառը, օր մը իրեն ընկերին կը պատմէ գլխէն անցածները ծաղկեփունջ մը կապած պահուն, առանց գիտնալու որ գաղտնապահութիւնը Ամերիկա անգամ չի բնակիր ։

Ընկերը պէտք եղած տեղը լուր կուտայ եւ մեր մարդը կը ձերբակալուի ։ Մեր բարեկամներէն մին որ Ատլանտեան ովկէանոսի վրայ ճամբորդող Շամբանեը շոգենաւին վրայ կը գտնուէր, ճիշդ այն շոգենաւն որով կը բերէին ծաղկավաճառ-ոճրագործը, մեզ կը գրէ թէ այդ մարդը շարունակ կ՚երգէ եղեր մեր ամէնուս ծանօթ հին երգ մը . «Ամէրիքայա կիթմիմ քուրթուլամադըմ ։»

—Հրդեհ. Թուրք լրագիրները կը ծանուցանեն թէ, շոգեկառքի մը հնոցէն թռած կայծերը բռնկցուցեր են Իզմիտի կայսերական ագարակին կից անտառ մը ։ Հրդեհը մէկ քանի ժամ տեւեր է եւ ընդարձակ տարածութեան մը վրայ ծառեր այրեր է ։

—Սիլիվրիի ոճիրը. Իբր տասը ամիս առաջ Առնավուտ մը անհետացաւ յանկարծ Սիլիվրիէն . ոճիրը հրեայներու վերագրուեցաւ, սակայն տեղական իշխանութիւնք հաստատեցին այդ կարծիքին անհիմն ըլլալը ։ Հիմայ, կ՚ըսէ Ստամպուլ, ոճրին հեղինակները երեւան ելած են անհաւատալի պարագայներու մէջ ։

Սպանուած Արնավուտը փռապան եղբայր մը ունէր ։ Անոր հետ մէկտեղ երկու փուռ բացած էր ի Սիլիվրի հաց շինելու համար, որք վնասեցին քաղաքին միւս բոլոր փուռերուն ։ Այն ատեն է որ Եորկի, Վասիլ, Սզամազի եւ Սզրազի անուն չորս փռապաններ միանալով կ՚որոշեն Արնավուտին գլխուն փորձանք մը բերել ։ Եորկի խաբէութեամբ իրենցմէ մէկուն փուռը կը տանի զայն . Վասիլ անոր գլխուն կ՚իջեցնէ տապարի հարուած մը եւ մեռած գետինը կը փռէ ։ Դիակը փռան մէկ նկուղին մէջ թաղելէ յետոյ, մարդասպանները իրենց մէջ բաժնեցին զոհին գրպաններուն մէջ գտնուած դրամը ։

Արդ, Վասիլ երեք ամիս յետոյ իր գաղտնիքը վստահեցաւ անտառապահի մը ։ Սա, ոճրի մը համար Էտիրնէի մէջ բանտարկուելով, խոստովանութիւնը պատմեց մէկու մը, որ ոստիկանութեան գաղտնի գործակալ մըն էր ։ Սա ալ եղելութիւնը պատմեց Էտիլ փաշայի որ անմիջապէս հեռագրեց Զաթալճայի միւթեսարրըֆին ։

Ասոր վրայ, Սիլիվրիի ոստիկանութիւնը պաշարելով փուռը, քիչ յետոյ գտաւ դիակին հետքերը ։ Փռապանները ձերբակալուած են ։

ՔՈԼԵՐԱՆ

Քաղաքապետութիւնն որոշած է ծածկել Ստամպոլի կողմը Նէնի-Պաղչէի կոյուղին ։ Ծախքը 50,000 դրուշ հաշուուած է ։

Թիֆլիսի օսմանեան հիւպատոսը կը հեռագրէ թէ օգոստոս 2էն 4 Երեւանի մէջ 416 հոգի մեռեր են քոլերայէ, ի Պաքու 244, Ելիզապէթփօլ 85, ի Տաղըստան 486 հոգի ։ Օգոստոս 3էն 4, ի Սդրավալ 245 հոգի մեռեր են, ի Թիֆլիս 138 հոգի ։ Ի Թիֆլիս յուլիս 27 էն 1 օգոստոս 701 հոգի մեռեր են քոլերայէ ։

* * *

ՀԵՌԱԳՐԵՐ

Բելկրատ, 22 օգոստոս

Հնախօսութեան եւ մարդաբանութեան միջազգային համաժողովը երէկ փակուեցաւ ։ Յառաջիկայ գումարումը տեղի պիտի ունենայ կամ ի Պոլիս կամ յԱթէնք ։

Հռոմ, 22 օգոստոս

Օգոստոսի առաջին տասը օրուան հասոյթները անցեալ տարուան նոյնքան ժամանակուան հասոյթներէն 2 միլիոն ֆրանք աւելի են ։

Թանճէր, 22 օգոստոս

Բոլորովին անհիմն է թէ Մարոքեան կառավարութիւնը ուզեր է վերստին սկսիլ Անգլիոյ հետ առեւտրական բանակցութիւնները ։

Պելկրատ, 12 օգոստոս

Նոր նախարարութեան յայտագիրն է լաւ յարաբերութիւններ պահել ամէն տէրութեանց հետ, Սերպիոյ չէզոքութիւնը ապահովելու համար ։ Պ. Ավաքումովից խնամակալութեան ներկայեց նոր նախարարներուն անունները ։

ԼԱՆՔԱՇԱՅՐ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Ի ՄԱՆՉԷՍԴՐ
Հիմնուած 1852 ին

Դրամագլուխ	Անգլ. Ոս. 3,000,000
1891 դեկ. 31ին աւանդ տրուած գում.	1,771009
1891 դեկ. 31ին պահեստ	1,635,906
Հասոյթ 1891 ին	1,051,329

Այս ընկերութիւնը ընդդէմ հրդեհի կ՚ապահովէ ամէն տեսակ շէնք, կահ, ապրանք, ի Պոլիս եւ շրջակայքն, ինչպէս եւ նաւեր նաւահանգստին մէջ ։ Վնասն ատեն տրուած եւ խղճամիտ վճարում ։

Տեղեկութեանց համար դիմել առ գործակալութիւնն ընկերութեան, 1 եւ 2, Իզզէթ փաշա խան, Ղալաթիա ։

Գործակալ ՌԻՉԱՐՏ Մ. ՊՈՆՏ

Ներկայացուցիչ
ՊՈՆՏ, ՍԷԼԼԸՐ ԵՒ ԸՆԿ

Օ ՖԱՊՌԻՔ ՌԷԻՒՆԻ

350, ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱՅԻ, ՊՕՆ-ՄԱՐՇԷԻ ՔՈՎ, 350

1892 Յուլիս 20 Երկուշաբթիէն

ՄԵԾ ԼԻՔԻՏԱՍԻՕՆ ԱՐՏԱՍՈՎՈՐ ԱԺԱՆ ԳՆԵՐՈՎ

ՍՈՒԱ ԷՔՌԻՒ, կանգունը 3-4 ղրշ.

ՍԵՒ ՄԵՐԻՆՈՍ ՋՈՒՏ ԲՈՒՐԴ կանգունը 3 1/4 էն սկսեալ

ՍՈՒԱ ՏԸ ՇԻՆ, 5 ղրշ.նոցը 4 ի

ՎԻՇԻԻ ԿՏԱՒ կանգունը 3 1/2 նոցը 2 1/2 ի

ԲԸԼԻՒՇ ՄԵՏԱՔՍ կանգունը 14 ղրշ.նոցը 9 1/2 ի

ԿՐԿԻՆ ԼԱՅՆՔ ԲՐԴԵՂԷՆ կանգունը 4 1/2 ղրշ.նոցը 2 3/4 ի

ՍԵՂԱՆԻ ԱՆՁԵՌՆՈՑՆԵՐ ԿՏԱՒ Տուզինան 44 ղրշ. նոցը 30 ղրշ.ի

ԱՄԷՐԻՔԱՆ 24 եարտանոց թոփը 38 ղրշ.նոցը 28 ի

ՄԱՏԱՄԲՈՒԼ 40 եարտանոց թոփը 72 ղրշ.նոցը 54 ի

ՖԼԱՆԷԼ ԺԻԼԷ ԱՐԱՆՑ ՀԱՄԱՐ 7 ղրշ.ի զուտ բուրդ

ՖԻԼ Տ'ԷՔՈՍԸ 27 նոցը 15 ի

ՍԵՂԱՆԻ ՍՓԱՍ Վեց հոգիի, 27 ղրշ. էն սկսեալ

ՍԵՂԱՆԻ ՍՓԱՍ 12 հոգիի, 44 ղրշ.էն սկսեալ

ԿԱՆԱՆՑ ՀԱՄԱՐ ՄԵՏԱՔՍԷ ՀՈՎԱՆՈՑ. 29 ղրշ.նոցը 19 ի

Արանց համար շապիկ, 9 ղրշ. էն, Արանց համար Սօսօ էտոֆէ շապիկ 40 ղրշ.է
Կին հագուստի համար փէրէփին, 1 ղրշ. էն սկսեալ. Կանանց համար ընտրանի զգեստ, 14 ղրշ.էն

Եւ ուրիշ հազար տեսակ նիւթեր՝ իրական զեղչերով ։

ՈՐՈՇ ԳԻՆ — ԿԱՆԽԻԿ ԴՐԱՄ 5

զումը անոր ջիղերը ցնցած պիտի ըլլան, կը յուսար թէ անոր խռովուելէն եւ յուսահատելէն պիտի կրնար օգտուիլ ու ճշմարտութիւնը խլել բերնէն ։ Ուստի ապշած մնաց տեսնելով զանձապահին անվեհեր, խրոխտ եւ անձնավստահ դէմքը ։

—Էհ, նայինք, ըսաւ էն առաջ, մտածեցի՞ք ։

—Ցանցառ չեմ, պարոն, ուստի մտածելու բան մը չունիմ ։

—Ա՛հ, ըսաւ դատաւորը, բանտը լաւ խորհրդական մը չէ եղած քեզի համար ։ Մոռցած էք թէ ով որ կ՚ուզէ արժանանալ դատաւորներուն ներողամտութեանը, պէտք է մանաւանդ անկեղծ ըլլայ եւ զղջում յայտնէ ։

—Ո՛չ զղջումի, ո՛չ շնորհքի պէտք ունիմ, պարոն ։

Պ. Բաթրիժան չկրցաւ զսպել դժկամակութեան շարժում մը ։ Վայրկեան մը լռեց, յետոյ մէկէն ի մէկ ըսաւ .

—Ի՞նչ պիտի պատասխանէք ինծ, եթէ ձեզի ըսեմ թէ ի՞նչ եղած է 350,000 ֆրանքը ։

Բռօսբեր տխուր մը գլուխը թօթուեց ։

—Եթէ գիտնայինն թէ ի՛նչ եղած է, ըսաւ պարզօրէն, ես հիմա ազատ պիտի ըլլայի եւ ոչ թէ հոս գտնուէի ։

Հարցաքննիչ դատաւորին այս սովորական միջոցը շատ անգամ կը յաջողի, բայց իր անձին այնքան տէր եղող ամբաստանեալի մը համար յաջողութեան հաւանականութիւն չկար, բայց ինչ եւ է գործածեց ։

—Այսպէս ուրեմն, ըսաւ դատաւորը, միշտ կը յամառիք ձեր առաջին դրութեան վրայ . կը յարատեւէք ամբաստանել ձեր վարպետը ։

—Անիկայ, կամ ուրիշ մը ։

—Ներեցէք . . . անիկայ միայն, վասն զի անիկայ միայն բանալիին գաղտնիքը գիտէր՝ ։ Շա՛հ մը ունէ՞ր որ ինքն իրմէն գողութիւն ընէ ։

—Փնտռեցի բայց չգտայ ։

—Լաւ, ըսաւ, խիստ կերպով դատաւորը, ես ձեզի պիտի ըսեմ թէ դուք ինչ շա՛հ ունիք անկէ գողութիւն ընելու մէջ ։

Պ. Բաթրիժան կը խօսէր այնպիսի կերպով որ ինքն ըսածին վստահ էր, բայց այս վստահութիւնը դրսէն կ՚երեւար միայն ։ Պատրաստուած էր որ լախտի հարուած մը իջեցնէ ամբաստանեալի մը որ կը կարծէր թէ իրեն պիտի ներկայանայ ողբալի վիճակի մէջ, եւ հիմա ինք շուարած էր տեսնելով Բռօսբերը այնքան հանդարտ եւ այնքան պինդ դիմադրութեանը մէջ ։

—Կրնա՞ք յայտարարել ինծ, սկսաւ ըսել այնպիսի ձայնով մը որուն մէջ կ՚երեւէր իր տհաճութիւնը, թէ ո՛րչափ ծախսած էք տարուան մը մէջ ։

Բռօսբեր ո՛չ մտածելու եւ ո՛չ հաշուելու պէտք ունեցաւ ։

—Այո՛, պարոն պատասխանեց առանց վարանելու . կը գտնուէի այնպիսի պարագաներու մէջ որ ամենամեծ կարգ կանոն դրի իմ անկարգ անկանոնութեանս մէջ . գրեթէ 50,000 ֆրանք ծախսեցի ։

—Եւ ուսկէ՞ առիք այդ ստակը ։

—Նախ, պարոն, մօրմէս ժառանգութիւն ունէի 12,000 ֆրանք . Պ. Ֆովէլէն իմ ամսականներուս եւ շահակցութեանս հաշուէն 14,000 ֆրանք առի . պորսայէն գրեթէ 8,000 ֆրանք շահեցայ . մնացածն ալ փոխ առի եւ պարտքս է . բայց կրնամ վճարել, վասն զի Պ. Ֆովէլին քով 15,000 ֆրանք ունիմ ։

Այս հաշիւը մաքուր էր, եւ որոշ, զայն ճշդել դիւրին է, եւ պէտք էր որ ճիշդ ըլլար ։

—Ո՛վ ձեզի այսպէս ստակ փոխ կուտար ։

—Պ. Ռաուլ տը Լակօր ։

Այս վկայն որ գողութիւնն եղած օրը ճամբորդութեան ելած էր, դեռ չէր լսուած . Պ. Բաթրիժան ստիպուած էր գէթ առ այժմ հաւատալ Բռօսբէրի յայտարարութեանը ։

—Աստնկ թող ըլլայ, ըսաւ . ես կէտին վրայ պիտի չպնդեմ ։ Սակայն ըսէք ինծի . ինչո՞ւ ձեր վարպետին բացարձակ հրամաններուն հակառակ ստակը Պանքայէն քաշեցիք ոչ թէ վճարման այլ անոր առջի օրը ։

—Վասն զի, Պ. տը Քլամ[illegible]ն ինծի իմացուցած էր թէ իրեն շատ հաճելի պիտի ըլլայ, մինչեւ իսկ օգտակար եթէ այդ ստակն առտուն առնէ ։ այս բանին կը վկայէ եթէ զինքը կանչէք ։

—Ուրեմն Պ. տը [illegible] բարեկամներէ՞ն է ։

—Բնաւ . մինչեւ իսկ անոր համար ունեցայ հակառակ զգացում մը զոր ոչ մէկ բան կ՚արդարացնէ, շիտակը կ՚ըսեմ, բայց շատ լաւ յարաբերութիւն ունի իմ բարեկամիս Պ. տը Լակօրի հետ ։

Այն բաւական երկարատեւ միջոցին մէջ որ հարկաւոր էր Սիկոյի այս ամէնը արձանագրելու համար, Պ. Բաթրիժան կը ճաթեցնէր գլուխը որ գիտնար թէ ի՛նչ դարձած է Պ. Պէրթօմիի եւ դաւկին միջեւ որով Բռօսբէր այսպէս կերպարանափոխ եղած էր ։

—Ուրիշ բան, ըսաւ դատաւորը . ոճիրին առջի գիշերը ինչպէս անցուցիք ։

—Ժամը հինգին դրասենեակէս ելլելով Սէն-Ժերմէնի երկաթուղին նստեցայ եւ գնացի ի Վէզինէ Պ. Ռաուլ տը Լակօրի ամարանոցը . ինծ 1500 ֆրանք ուզած էր, տարի, եւ ինք հոն չըլլալով սպասաւորին ձգեցի ։

—Ձեզի ըսի՞ն թէ Պ. տը Լակօր ճամբորդութիւն մը պիտի ընէ ։

—Ո՛չ, պարոն . չեմ գիտեր իսկ թէ բացակայ է Բարիզէն ։

—Շատ աղէկ . բարեկամիդ անէն երբ ելաք ի՞նչ ըրիք ։

—Բարիզ վերադարձայ եւ պուլվարի ճաշարաններէն մէկուն մէջ բարեկամի մը հետ ընթրեցի ։

—Յետո՞յ ։

Բռօսբէր վարանեցաւ ։

(Շարունակելի)

ԸՆԴՕՐԻՆԱԿԻՉ ԳՈՐԾԻ

(ԱՐՏՕՆԱԳԻՐ ՀԼԷՄԹԼԹՆԷՐԻ)

Կարելի է 2,000 նման օրինակներ արտադրել՝ սեւ ու անջնջելի թանաքով, ամէն տեսակ չրջաբերականներու, գրութեանց, նկարներու եւ ձայնագրութեան

ԱՌԱՆՑ ՋՐԻ, ԵԼԵԿՏՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ, ՔԻՄԻԱԿԱՆ ՆԻՒԹԵՐՈՒ ԿԱՄ ԱՆԻԼԻՆՆԵՐՈՒ

Այս միջոցը ամէնէն աւելի պարզ, արագ, մաքուր, տնտեսական եւ խնայողական է

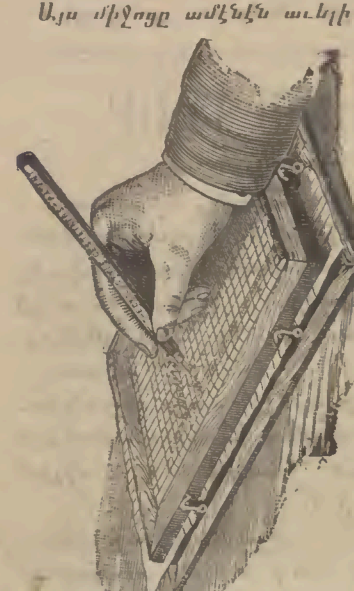

Այն առաւելութիւնները, զոր ունի «Ընդօրինակիչ գործիք»ը ուրիչ միջոցներու վրայ հետեւեալներն են.

1. ԳԵՐԸՆՏԻՐ ԱՇԽԱՏՈՒԹԻՒՆ — Որովհետեւ օրինակները սեւ թանաքով կը գրուին եւ գրին ձեւը կը պահուի, այս միջոցով տպուած չրջաբերական մը ձեռքով գրուած նամակի մը բոլոր երեւոյթն ունի։

2. ՕՐԻՆԱԿՆԵՐՈՒ ԹԻՒԸ ԵՒ ՄԱՔՐՈՒԹԻՒՆԸ.— Այս միջոցով կարելի է արտադրել 10 էն մինչեւ 2000 օրինակ. վերջին օրինակը առաջինին չափ մաքուր պիտի ըլլայ։

3. ՊԱՐԶՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ.— Ամէն մարդ որ կրնայ հասարակ մատիտով մը գրել, կրնայ գործածել նաեւ «Ընդօրինակիչ Գործիք»ին գրիչը։ Մանայ մը անգամ կրնայ օրինակները հանել. չփոթութեան պատճառող կնճռոտ գործիքներ չկան։

4. ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԻՒՆ.— «Ընդօրինակիչ Գործիք» մը ունենալը ուրիչ միջոցներէ աւելի քիչ ծախք կը պահանջէ, գրեթէ ոչինչ։ Իւրաքանչիւր կաղմածի հետ այնքան նիւթ կայ, որ կը բաւէ վեց ամիս, չաբաթը անգամ մը աշխատելով։

5. ԱՐԱԳՈՒԹԻՒՆ.— Նախատիպ օրինակը կարելի է գրել մատիտով գրածի չափ, վասն զի գործածելի թանաքը թանձր չէ։

6. ՅԱՒԵԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՕՐԻՆԱԿՆԵՐ.— Կարելի է պահել նախատիպը երկար ժամանակ ու ետքը նորէն գործածել։

7. Սխալները կ'ուղղուին եղունգով քերելով։ 36

Դիմել առ ԷՏՄՈՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ. 95 եւ 97. Նիւքսէք Գալատըրըմ, Վոյվոտա։

ԼՒՆԻՕՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵԱՆՔԻ ՎՐԱՅ

Հիմնուած 1828էն 1829 ին

Հաստատուած ի Բարիզ, իր ապարանքին մէջ, Ռիւ տը լա Պանք, 15

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ		ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ	
Դրամագլուխ ֆրանք	10,000,000	Դրամագլուխ ֆրանք	10,000,000
Պահեստ	7,280,000	Պահեստ	95,724,490
Թղթապանակին մէջ բաժն	66,440,000	Ապահովագրութիւնք	247,027,905
Հասոյթ 1891 տարուան	15,340,000	Հասոյթ 1891 տարուան	17,750,246
Վճարուած վնասք	168,000,000	Վճարուած կորուստք	63,000,000

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

Պ. Ա. ՏԸԲՐԻԱԼ, նախկին երեսփոխան, նախկին տնօրէն Պանք տը Ֆրանսի, նախագահ Հարաւի երկաթուղիներու ընկերութեան, Նախագահ։

Պ. Ա. ՄԱԼԷ, սեղանաւոր Մալէ եղբարց տունէն, Բարիզ-Լիոն-Միջերկրական երկաթուղիին ընկերութեան նախագահ, Նախագահ Օսմ. Կայս. Պանքային, Փոխ-նախագահ։

Պ. Թ. ՕՏԼԷՐ, նախկին սեղանաւոր, նախագահ Վիէյլ-Մոնթանեի եւ Էսբինաքի ածխահանքերուն ընկերութեան։

Պ. Ժ. ՄԱԼԷԱԼ, սեղանաւոր Մալէ Ֆրէռ ե ըն. տունէն։

Պ. Գ. ՃԷՅՄԸՐՆ, սեղանաւոր Հոթինկէր ե ըն. տունէն։

Պ. Յ. ՄԻՇՕ, նախկին նախագահ Սէնի առեւտրական դատարանին, տնօրէն Պանք տը Ֆրանսի Հիւսիսի երկաթուղիին վարչական խորհրդին անդամ։

Պ. Հ. ՄԻՌԱՊՕ, սեղանաւոր Միռապօ-Բոթա Բինէօլէ ե ըն. տունէն։

Պ. Ա. ԹԻՒՌՆԷՅՍԷՆ, Լիոնի երկաթուղիին Վարչ. խորհրդին անդամ։

Պ. Ա. ՎԷՌՆ, սեղանաւոր Վէռն ե ըն. տունէն, տնօրէն Պանք տը Ֆրանսի, Հիւսիսի երկաթուղիին եւ Օսմ. Կայս. Պանքային վարչական խորհուրդներուն անդամ։

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ	ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ
Պ. ՇԱՌԼ ՌՕՊԷՐ, նախկին անդամ պետական խորհրդին, Տնօրէն	Պ. ԱԼՊԷՐ ՖՈՌ, Տնօրէն։
Պ. ՊԱՌՕՆ Ժ. ՍԸՐԻՋ, նախկին ելմտական քննիչ, Փոխ-տնօրէն	Պ. ԼՕԺԷՆ ԼԸ ՍԷՆ, Փոխ-տնօրէն։

Ընկերութեան սեղանաւորն է ի Կ. Պոլիս ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ

Դիմել առ ՍԻՄՈՆ ՔԱՅՍԷՐԼԵԱՆ, մասնաւոր տնօրէն ի Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, 2, Մահմուտիէ փողոց, Ներքէմեան խան, Դամոնտօ պանքային դիմաց։

ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ՀԱՆԴԵՐՁԵՂԻՆԱՑ

կանանց, փոքր աղջկանց, եւ մանչ տղայոց համար

ՔԱՌԼՄԱՆ ԵՒ ՊԼՈՒՄՊԼԷՐԿ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

ԿԱԼԱԹԱ ՊԼՕՅԻՒՔ ՄԻԼԼԷԹ ԽԱՆ

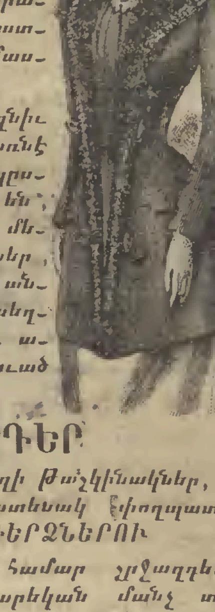

Կը փութամք ազդարարել արգոյ հասարակութեան որ թէ գարնան եւ թէ ամառուան համար մեր վաճառատան մէջ, ԿԱՆԱՆՑ, ԱՂՋԿԱՆՑ եւ ՄԱՆՉԵՐՈՒ վերաբերեալ զգեստներու մեծ մթերք մը ունինք, վերջին նորաձեւութեան համեմատ եւ խիստ աժան կերպով զնած եմք յեւրոպայէ ձեռամբ մեր առեւտրական տան ԼՈՆՏՐԱՅԻ եւ ՓԱՐԻԶԻ եւ պատրաստուած մեր ՊԷՐԼԻՆԻ եւ ՎԻԷՆՆԱՅԻ մասնաւոր գործարանաց մէջ։

Լիայոյս եւ անտարակոյս եմք որ ազնիւ հասարակութիւնը նկատողութեան պիտի առնէ մեր հետեւեալ ապրանքները որոց միակ ապրանքը եմք ի մայրաքաղաքիս որպիսիք են՝ Գաղղիական եւ Գերմանական Փեղոյրներ մետաքսէ, կտուէ եւ բամպակէ Թաչկինակներ, Գաղղիական ձեռնոցք, սեղանի ծածկոցներ, անկողնի համար կտաւեղէնք, անձեռոցք, անդրնագործութիւնք, Տարիզեանց քորսէններ, եւ աւրանց կանանց եւ տղոց համար ընտիր հիւսուած ֆանէլաներ։

ՊԱՏՐԱՍՏ ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ ՁԱՐԴԵՐ

Ժէրսէյ, Բլիւզ, անկողնի ծածկոցներ, կանանց յատուկ վզի թաշկինակներ, սեղանի սպասք, սփռոցք, անձեռոցք, վարագոյրներ եւ բազմատեսակ ճխողպատներ

ՉԱՓԻ ՎՐԱՅ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆՔ ԿԱՆԱՆՑ ՀԱՆԴԵՐՁՆԵՐՈՒ

Նորութեանց համաձայն ամէն տեսակ կերպասէ Աղջկանց համար չրջազգեստի եւ մանկտիներու չորանակարար ժամանմունք, մինչեւ 12 տարեկան մանչ տղոց համար քոսթիւմներ, եւ բարտըսիւններ։ Աղջկանց եւ տղոց համար գլխարկներ եւ անուշահոտութիւնք։

Ասոնցմէ զատ արգոյ հասարակութիւնը կրնայ ամէն պէտքերը լրացնել անհաւատալի աժանութեամբ մեր վաճառատեղւոյն մէջ։

ՎՃԱՐՄՈՒՆՔ ԿԱՆԽԻԿ ԵՒ ՎԵՐՋՆԱԿԱՆ ԳԻՆ 24

Մասնաճիւղ ի Զմիւռնիա Ֆրանք փողոց, վաճառատեղի Օ ԼՈՒՎՐԸ

ՌԷԿՈՒԼԱՐ ՖԸՐՍԹ-ՔԼԱՍ ՍԹԻՄԸՐՍ

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐՈՒ ԵՐԹԵՒԵԿ

Համպուրկէն, Անվերսէն ու Նիւ-եօրքէն Արեւելեան նաւահանգիստները, Պոլիս, Սեւ Ծով ու Դանուբ.

Բէյրութ. չոգենաւն առտ հասաւ։

Մէտօլէն չոգենաւն նաւս կը սպասուի օգոստոս 10 ին։

ՀՕԼԱՆՏԱՅԻ ՆԱՒԱՅԻՆ ԱՐՔԱՅ. ԸՆԿ.

Կէօսթէնտժէյ խառնուած երթեւեկ Ամսթերտամ, Պիրէօսի, Սելանիկի, Պուրկաս ու Իզմիր [illegible],

պատահաբար կանգ առնելով ՚ի Մալթա եւ Բադրաս։

Ժէնոն առտ հասաւ։

Քոնէսըրմաններու համար պարտին դիմել առ ՖՈՍՔՕԼՕ, ՄԱՆԿՕ ԵՒ ԸՆԿ Գործակալ

ՑՐՈՒԻՉՆԵՐՈՒՆ

Հայրենիքի գործակալը ամէն առտու, (կիրակի օրերն ալ) ժամը 10էն մինչեւ 2 կը գտնուի Էսկի-Զապթիյէ ճատտէսի, պարտիզակցի Դանիէլ Արշակեանի սրճարանը։

ԲՕՈՒԷԼԻ ԱՆԻՍՈՆԻ ՊԱԼՍԱՄ

Ընդդէմ հազի, հարբուխի, [illegible], [illegible]

Այս նշանաւոր դեղին յատկութիւնն է անմիջապէս հանդարտեցնել հազը. Հարբուխը, Զայնի մարիլը, Շնչելու դժուարութիւնը եւ կոկորդի հիւանդութիւնները։ Անմիջապէս կը լուծէ կապուած մաղասը եւ կը քակէ։

Այն անձերն որք կոկորդին մէջ անհանգիստ մարմաշ ունին, ու որոնք գիշեր ցերեկ հանգիստ չեն կրնար ունենալ հազէն, անմիջապէս կը հանգստանին, չատ անգամ մէկ սրուակը կը բուժէ, դժուարաշնչութեան, երկարատեւ հազերու, Ինֆլուէնցայի դէմ կարելի չէ նկարագրել այս նշանաւոր դեղին կատարած հրաշքները։ 24

Կը գտնուի է ԷՏՄՈՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ, ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ. Չէսմէյալի պահականոցին քով, կայարան Ղալաթիա Շիշլիի Թրամվէյին, Թիւ 95 եւ 97, Ղալաթիա

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷԻ

ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ

1892 Մայիս 21էն սկսեալ մինչեւ Օգոստոս 31

Բաց ի կիրակի օրերէն Եւրոպական եզերքէն կամուրջ իջնող շոգենաւոց երթեւեկութիւնք

Ժ. Վ.

11 15 Ենիմ. մեզարպ. պէօյիւքտ. Թարապ. ենիքէ. պօյճք. ր. հիսար. (ր. հիսար շոգ.ին հետ պիտի հաղորդակցի) 18
12 — Ենի. մեզար. պեօյիւ. Թարպ. ենիքէ. (ենիքէ.ի շոգ.ին հետ պիտի հաղորդակցի) 37
12 30 Ենիքէ. սթէն. միրկ. պօյաճ. ր. հիսար պէպէք. արնվք. քրչչ. օրթք. պէչիք. 21
12 45 ենիմ. մեզպ. պեօյիւք. Թարպ. ենիքէ. (վանիքէ.ի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 40
12 40 ր. ա. գավագ մեզպ. պեօյիւք. Թարպ. պէյքօզ անկից մինչեւ գանտլ. անտի ասիական եզերքի նաւամատոյցներն հանդիպելով օրթք. եւ գանտ. շոգ.ին հետ պիտի հաղորդակցի ուրբաթ օրերը օրթաք.է զատ վանիք. չէնկ. պէյլ. գուզ. պէշիկթաշ 38
1 15 Ենիքէ. սթէն.միրկ. պօյաճք. ր. հիսար պէպէք (պէպէքի շոգ.ի հետ պիտի հաղորդակցի ուր. օրերէ զատ 22
1 40 Ենիմ. Մեզ. Պէյ. Թարա. Ենի. (ենիքիւղի շոգենաւին հետ պիտի հաղոր.) 32
2 10 Ենիքէ. խոթ. միրկ. պօյճ. բում. հիս. պէպ. արն. գուր օրթ. պէշ. 34
2 40 Ր. ա. գավագ ենիմ. մեզար պէյ. Թարապ. պէյքզ. եւ անկիցասիական եզերքին նաւամատոյցներէն իջնող մինչեւ գնտլի. եւ օրթք. հանդիպելով գանտլ. շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի եւ ուրբաթ օրերը օրթք.է զատ վանք. չէնկէլք. պէյլ. գուզ. պէշիկ. 18
2 45 Ենիմ. մեզար. պեօյիւք. Թարպ. ենիքէ. սթէն. միրկ. պօյաճ. ր. հիսար. (ր. հիսարի շոգ.ին հետ պիտի հաղորդակցի) (ուր. օրեր պէպէք Արն. ք. Գր. Զչ. Օրթ. Պէշ. պիտի հանդիպի) 37
4 00 ենիմ մեզար. պեօյիւք. Թարապ. ենիքէ. սթէնեա միրկ. պօյաճ ր. հիսար. պէպէք պէշիք. պէպէքի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի (ուր. օրերը արնվ. գուր. օրթաք.) 40
5 45 Ենի մահ. մեզ. պեյ. Թարապ. Պէյ. ենիքէ. գանլ. պօյճք. ր. հ. պէպէք արնվ. պէյլ. օրթք. պէշք. 21
7 Ենիմ. մեզ. պեյ. Թարապ. պէյքօզ Բաշպ. Ենիքէ. միրկ. գանլ. ր. ա. հիս. գանտլ. արնվք. չէնկ. պէյլ.օրթք. գուզ. Պէշ. խսկ. 23
8 — Ա. ր. գավագ. ենիմ. մեզարպ. պեօյ. Թարապ. ենիքէ. սթէն. միրկ. ր. հիսար պէպ. արնվ. գուրչ. օրթ. պէշք. 32
9 40 Ենիքէ. պօյճ. պէպ. պէշիք. (բացի ուրբաթ օրերէ) 34
10 Բում. հիս. Արնավ. Օրթ. 38
10 — Մեզրպ. պեօյք. Թարապ. ենիքէ. միրկ. ր. հիսար արնվ. օրթաք. պէշիք. 33
Ամէն ուրբաթ իրիկուն ժամը 11ին մեզարպ. շոգ. մը ելնելով պեօյիւքտ. Թարապ. պէյքզ. ենիքէ. միրկ. ր. հիսար արնվօք. օրթք. պէշիք. հանդիպելով կամուրջ պիտի գայ.

Ենիքէօյէն կամուրջ իջնող շոգենաւ

11 Ենիքէ. սթէն. էմիր. պօյաճ. ր. հիսար պէպէք արնվ. գուրչ. օրթաքէօյ Պէշիք. 20

Պէպէքէն կամուրջ իջնող շոգենաւ

11 Պէպէք արնվ. գուրչ. օրթաք. պէշիք. 23
11 30 Պէպէք արնվ. գուրչ. օրթաք. պէշիք. 20
12 Օրթք. էն ուղղ. կամրջ. (բացի ուր. է) 22
12 ր. հիս. Պէպէք արնվ. գուր. օրթ. պէշիք. 28
12 30 Պէպէք. արնվ. գուրչ. օրթաք. պէշիք. 23
1 — պէպէք արնվ. գուրչ. օրթաք. Պէշ. 21
1 45 Պէպէք արնվ. գուր. օրթաք. պէշ. 33
2 05 օրթաքէօյէն չիտակ կամուրջ (բացի ուրբաթէ) 38
2 35 Պէպ. Արք. Գր. Չ. օրթ. Պշ. բացի ուր. օր. 34
3 15 Պէ. Արչ. Գր. Չչ. Օրթ. Պէշ. 1
3 45 Ր. հիսար պէպէք արնվա. գուրչ. օրթք. պէշիք. գապ. (բացի ուրբաթէ) 22
4 05 Օրթքէն. չիտակ կամուրջ (բացի ուր. օրերէ) 18
4 50 Պէպէք արնվ. գուրչ. օրթաք. պէշիք. (բացի ուր. է) 34
5 05 Օրթագիւղէն ուղղակի կամուրջ բացի ուր. օրէ 38

Ասիական եզերքէն կամուրջ իջնող շոգենաւ

11 15 Վանիք. չէնկէլ. պէյլեր. գուզ. 34
11 15 Պէյքօզ բաշպ. չուպ. գանլ. ա. հիսար գանտ. օրթ. (գանտլ. պիտի հղրդկցի) ուր. օրեր բացի օրթք.էն վան. չէնկ. պէյլ. գուզկ. 22
11 50 Պէպէք գանտ.վանիք. չէնկէլ. պէյլեր. գուզ. պէշիք. (բացի ուրբաթէ) 33
12 00 Պէյքօզէն բաշպ. ենիք. գնլճ. խմիր. ր. ա. հիսար Գանտ. արն. Զն. ք. Պէյ. օրթ. գուզ. խս. պէշ. գապ. 1
1 Գանտ. վանիք. չէնկ. պէյլ. գզկ. պէշք. 20
1 20 Պէյքօզ բաշպ. չուպուգլ. գանլճ. ա. հիսար գանտլ. օրթ. (գանտլ. պիտի հաղորդկցի ուրբաթները վանիք. չէնկել. պէյլ. գուզկ. պէշիք. 38
1 45 Պէյքզ. Ենիքէ. սթէն. միրկ. պօյաճ. ր. հիս. պէպէք. արն գուրչ. օրթ. պէշ. (ենիքէօյի կամուրջը կամուրջէն գավագ դացող եւ ենիքէօյին չիտակ կամուրջ իջնող շոգենաւին հետ պիտի հաղորդ. 34
2 — Գանտ. վանիք. չէնկէլք. պէյլեր. գուզ. պէշիք. (բացի ուրբաթէ) 28

3 10 Գան. վան. չէնկ. պէյլ. գզկ. պէշք. 20
3 20 Պէյքօզ բաշպ. չուպ. գանլ. ա. հիսար գան. օրթք. (գանտ. շոգ.ին կը հաղորդակցի. ուր.ները բացի օրթք. վանք. չէնկ. պէյ. գուզ. խսկ. պիտի հանդիպի) 18
4 — Գանտ. վան. չէնկ. պէյ. գուզ. խս. (բացի ուրբաթէ) 33
4 20 պէյ. բշպ. չուպ. գանլ. ա. հիսար գանտ. օրթ. (գանտ. պիտի հղրդ. (ուրբթ.4 45.Մեզպ.էն պեօյիւք.Թրպ.էն պէյքզ. անատոլուի կողմէ մինչեւ գուզկ.ի նաւամ. հանդ. պէշկ. եւ պիտի հանդ.) 38
5 — Գանտ. վանիք. չէնկ. պէյ. գուզ. պէշ. 28
7 — Միրկ. ր. ա. հիսար գանտ. արնվ. չէնկ. պէյլ. օրթք. գուզ. պէշ. խսկիւտար 1
9 — Պէյ. Թարապ. պէյ. բաշպ. չուպգ. գանլ. ա. հիսար գանտ. վանի. չէնկէլ. պէյլ. գուզ. խս. 20
9 30 Գան, չէն, պէյ, խսկ, (ուրբաթէն զատ 21
10 15 Պէյք. չուպ. գանլճ. ա. հիսար չէնկէ. պէյլ. խս. (բացի ուր. օրէ) 28
10 20 Ա. հիս. ուղ. կամուրջ 22
11 — Գդկնք. էն ուղղ. կամրջ. (բացի ուր. է) 21
11 15 Վանիք.էն ուղղակի կամուրջ բացի ուրբաթ օրերէ 22

(Բաց է կիրակի օրերէն) կամուրջէն Եւրոպական եզերք երթեւեկող շոգենաւոց ժամերը

12 25 կամրջէն ուղղ. ենիքէ, բաց ի ուրբաթէ 22
12 40 Պէշ. օրթ. գրչչ. արն. ր. հիս. միրկ. խոթ.ենիքէ.Թրպ.պէօքտ.մեզ, ր,ա,գավ. 18
1 15 Պէշիք. օրթաք. արնվ. պէպէք ր. հիսար պօյճք. ենիքէ.Թար. պէօյ. մեզար. ենիմակէ, 37
2 — Գապաթ. խսկ. պէշիք. գուզկ. օրթա. պէյլեր. չէնկէլ. արնավ. գանտլ. ա. եւ ր. հիսար գանլճ. միրկ. ենիքէ. բաշպ. պէյք. Թարապ. պեօյ. մեզ. ենիմակէ 23
2 30 Պէշք. օրթ. արնվ.քեօյ պէպէք ր. հիս. միր. ենիքէ. Թարապիա պեօյքտ. մեզպ. ենիմակէ 40
3 — Պէշիք. օրթ. արնվ. պէպ. ր. հիսար բացի ուր. օրերէ 22
4 00 պէշիք. օրթաք. գուր. արվ. պէպ ր. հիսար պօյճ.ք. սթէն. ենիքէ. Թրպ. պէօք.մեզարպ. ենիմակէ 21
4 20 Պէշիք. օրթ. արնվ. գանտ, բաց ի ուր, 28
5 — Խսկ. պէշ. գուզ. օրթ. պէյլ. չէնկ. արնվ. գանտ.ա.ր. հիս.գանլ. չպ.միրկ. 1
6 — Գապաթ. պէշիք. օրթաք. գուրչ. արվ. պէպէք ր. հիսար միրկ. ենիքէ. պէյքօզ Թարապ. պեօյիւքտ. մեզար. գավագներ 32
7 — Պէշիք. խսկ. գուզկ. պէյլ. չէնկ. անվ. գանտ. ր. հոր. պօյաճք. գանլճ. ենիքէ. Թարպ. պեօյք. 20
8 30 պէշիք. օրթ. արնվ. պէպ. ր.հիսար միրկ. ենիքէ. ուր,օրերը Թարպ.մեզարպ.պէօյտ.34
9 — Միրք. ենիք, Թարապ, մեզար, պեօյք, բացի ուրբաթէ 33
9 20 Պէշիք. օրթ. գուրչ. արնվ. պէպ. գանտ, ր. հիսար 38
10 Ենիք. Թարպ. պէօյտ. մեզպր. ենիմ. (ուր.ները 9 45ին ելնելով մինչեւ մեզ. պիտի հանդիպի 40
10 5 Պէշ. օրթ. գուր. արնվ. պէպ, ր. հիսար պօյաճ, միրկ, խոթն, ենիքէ, Թար, պէօյ, մեզ, ենիմ, ուրբ, 10 վ, վերջը 18
10 45 Ր. հիսար պօյաճ. միրկ. սթէն. ենիքէ. Թարապ. պեօյիւքտ. մեզարպ. ենիմ. (ուրբաթները չիկայ) 32
11 20 Ենիքէ. Թարապ. պէօյ. մեզպ. ենիմա. 38
11 35 Պէպէք ր. հիսար պօյաճ. միրկ. սթէն. ենիքէ. 19

Կամուրջէն Արնաւութքէօյ երթեւեկող շոգենաւոց ժամերը

12 00 կամուրջէն ուղ. Պէպ. 23
2 35 կամուրջէն ուղղակի պէպէք 1
10 35 Պէշիք. օրթ. գուր. արնավ. պէպէք Գանտ. Ա. Ր. հիսար գանլ. միրկ ենիքէ. (Իւ պաշճ. պէյ. (ուրբաթ օրերը չիկայ) 1
11 15 Գապ. պէշիք. օրթ. գուր. արնվ. պէք. ր. հիսար. պօյաճքք. ենիքէ 20
11 45 Պէշիք. օրթ. գուրուչ. արնվ. պէպէք 28
12 — Պէշիք. օրթա. գուր. արնվ. 23

Կամուրջէն Ասիական եզերք երթեւեկող շոգենաւոց ժամերը

12 15 Գուզկ. պէյլ. չէնկ. Ա. հիսարը գանլ. չպ բաշպ ա. պէյք. ենիքէ (ուրբ գանտ. եւ) ենիքէ. նաւամ. կանչէն գավագները գնացող եւ ենիքէ. ուղղ. կռիչ եկող նաւերուն հետ պիտ հղրդ. 34
12 25 Ուղ.գանտ.(ուրբ.օրերը 10 վ. [illegible] պէշ օրթ. գրչ. արնվ. եւս պիտի հանդ. 20
1 — Խսկ. պէյլ. չէնկ. պէպէք (Պէկ ենիմահ. գացող շոգ.ին հետ պ. հաղորդակցի) 33
1 20 Պէյլ չէնք. գանտ, (բաց ի ուրբաթէ) 21
2 20 Խսկ. գուզ. պէյլ. գանտլ. 20
2 45 Խսկ. Գուզ. պէյլ. չէնկէլ. վանիք գանտ. ա. հիսար գանլ. չուպուգ. Բ. պաշճ. պէյք. ուրբթ. օրերը Թարապ. պեօյիւք. մեզարպուրնու պիտի երթայ 33
3 25 Ուղղակի գանտլ. (բացի ուր. է) 38
3 45 Խսկ. պէշիք. պէյլ. չէնկ. պէպէք բացի ուրբաթէ 34
8 35 Խսկ. գուզկ. պէյլ. չէնկ. վանք. Գանտ. նաւամատոյցը պէյքօզէն եկող շոգենաւուն պիտի հղրդկցի ուրբաթներն ալ խսկ. պէշիք. Ա. Հիսար, գանլճ. չուպ. Բ. պաշճէսի, պէյք. Թարապ, պեօյիւք. մեզարպուրնու պիտի երթայ 21
9 05 Պէշք. գանտլ. ա. հիսար գանլ. չուպլ. բ. պաշ. պէյք. (բացի ուրբաթէ) 28
9 30 Պէշք. գուզ. պէյլ. չէնկ. վանիք.գնտլ. ա. հիսար 22
10 20 Պէշիք. Գանտլ. ա. հիսար գանլ. չուպլ. բ. պաշ. պէյք. Թարապ. մեզպ. ր. ա. գավագ 37
10 30 Պէշիկ. պէյլ. չէնկ. վանիք. (ուր. օրերը խսկ. գուզ. արնվ. գանտլ. ր. ա. հիսար գանլ. Միր. ենիք. բաշպ. պէյք. 23
10 40 Խսկ. գուզ. (բացի ուրբաթէ) 21
11 — Պէշիկ. գուզկ. պէյլ. չէնկ. վանք. գնտ. պէպէք (Գանտլիի ուրիշ շոգենաւի հետ չիպիտի հաղորդակցի (ուրբաթ օրերը խսկ. պիտի հանդիպի) 34
11 22 Գանտ. Ա. հիսար գանլճ. չուպուգ. Բ. պաշճէ պէյք. ուրբ. օրերը գուզ. 22
11 45 Գապթ. գուզկ. պէյլ չէնկ. վանիքէօյ գանտլի 33
12 — Խսկ. գուզկ. (բացի ուրբթ. եւ շբթէ) 15

Ամէն ուրբաթ օր ժամ 3 4ին կամուրջէն շոգ. մը ելնելով Խսկ. Գուզ. Պէյլ. Չէնկ. Վանիքէօյ, Գանտլ. Ա. Հիսար. Գանլ. Չպուգլի, Բ. Պաշճէ. Պէյքօզ, Թարապիա, Պեօյիւքտերէ, Մեզարպուրնու։

Ամէն ուրբաթ իրիկուն ժամ 10 40ին մեզարպուրնուէն շոգենաւ մը ելլելով պեօյք. պէյք. չուպլ. գանլ. ա. հիսար չէնկ. պէյլ. եւ խսկիւտարի նաւամատոյցները հանդիպելով կամուրջ պիտի գայ։

ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԻՒՏԱՐԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

1 40	Հարէմէն Սալաճագ	(բացի կիրակիէ)
4 15	» »	(բացի ուրբաթէ)
10 40	» »	(բացի ուր. եւ կիր. օրէ)
11 25	» »	(ուր. եւ կիր. ժ. 10 45ն)
1 15	կամուրջէն Հարէմ Սալաճագ	(բացի կիրակէն)
3 45	կամուրջէն Հարէմ Սալաճագ	(բացի ուր.է)
10 10	կամուրջէն Հարէմ	(բացի ուրբաթ եւ կիրակի օրերէ)
11 10	կամուրջէն Հարէմ անտի Սալաճագ	(կիրակի եւ ուրբաթ օրերը ժ. 10 30 ին)։

ԻՍԿԻՒՏԱՐ ՍԻՐՔԷՃԻ ԻՍԿԻՒՏԱՐ

ԵՒ

ԳԱՊԱԹԱՇԻ ՄԻՋԵՒ ԿԱՌԱԲԱՐՁ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԺԱՄԵՐԸ

3 15	Իսկիւտարէն Գապաթաշ Սիրքէճի
4 45	Իսկիւտարէն Սիրքէճի
10 —	Իսկիւտարէն Սիրքէճի
11 —	Իսկիւտարէն Սիրքէճի
4 —	Սիրքէճիէն Իսկիւտար
5 35	Սիրքէճիէն Գապաթաշ Իսկիւտար
10 30	Սիրքէճիէն Իսկիւտար
11 30	Սիրքէճիէն Գապաթաշ Իսկիւտար

Ծան.— Օտը միգապատ եղած ատեն շոգենաւք իրենց գտնուած տեղը պիտի մնան։

ԻՍԿԻՒՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Իսկիւտարէն կամուրջ		Կամուրջէն Իսկիւտար	
11 —	——	11 20	
11 30	——	11 50	
12 — Պէշիք.		12 10 Պէշիք.	
12 30		12 40	
1 —	7 05	1 20 Պէշք.	7 10
1 30	8 — Պէշիք.	1 50	8 15 Պէշիք
2 —	8 20 Վ.ու.	2 15	9 5
2 30	8 50 Պէշիք.	3 05	9 50
3 —	9 30	3 45 Վ.ու.	10 15
3 15 Ֆէրպ.	10 — Ֆէրպ	3 20 Պէշիք.	10 30 Ֆէրպ
3 30	10 15 Պէշիք.	4 20	10 40 Գզ.*
4 —	10 40	4 — Ֆրպ	11 —
4 35 Վ.ու.	11 — Գուզ.	5 — Պէշք.	11 30 Ֆրպ.
5 30	11 — Ֆէրպ	5 10 Վ.ու.	11 20
5 45 Ֆէրպ.	11 20	5 45 Պէշք.	11 50
5 55	11 40	5 35 Ֆրպ.	12 Գզ.*
6 30 Պէշիք.	12 5	6 25 Պէշք.	12 10

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

11 —	7 — Պէշք.	11 20	6 55 Պէշք.
11 45	8 — Պէշք.	11 45	7 10
12 30	8 —	12 30 Պէշք	8 20 Պէշք.
1 15	8 20 Վ.ու.	1 15	9 5
2 —	9 — Պէշք.	1 50 Պէշք.	9 45
2 45	9 30	2 45	
3 20	10 — Ֆրպ.	3 15 Պէշք.	10 15 Պէշք.
3 15 Ֆրպ.	10 15 Պէշք.	3 45 Վ.ու.	10 30 Ֆրպ
4 — Պէշք.	10 40	4 — Ֆրպ.	10 40
4 35	11 Ֆրպ.	4 30 Պէշք.	11 30 Ֆէրպ
4 45 Ֆրպ.	11 10	5 — Վ.ու.	11 20
4 15	11 45	5 30 Պէշք.	11 40
6	12 5	5 35 Ֆրպ.	12 10

*Այս երթեւեկութիւն ուրբաթ չաբաթ եւ տօն օրերը տեղի չպիտի ունենայ։